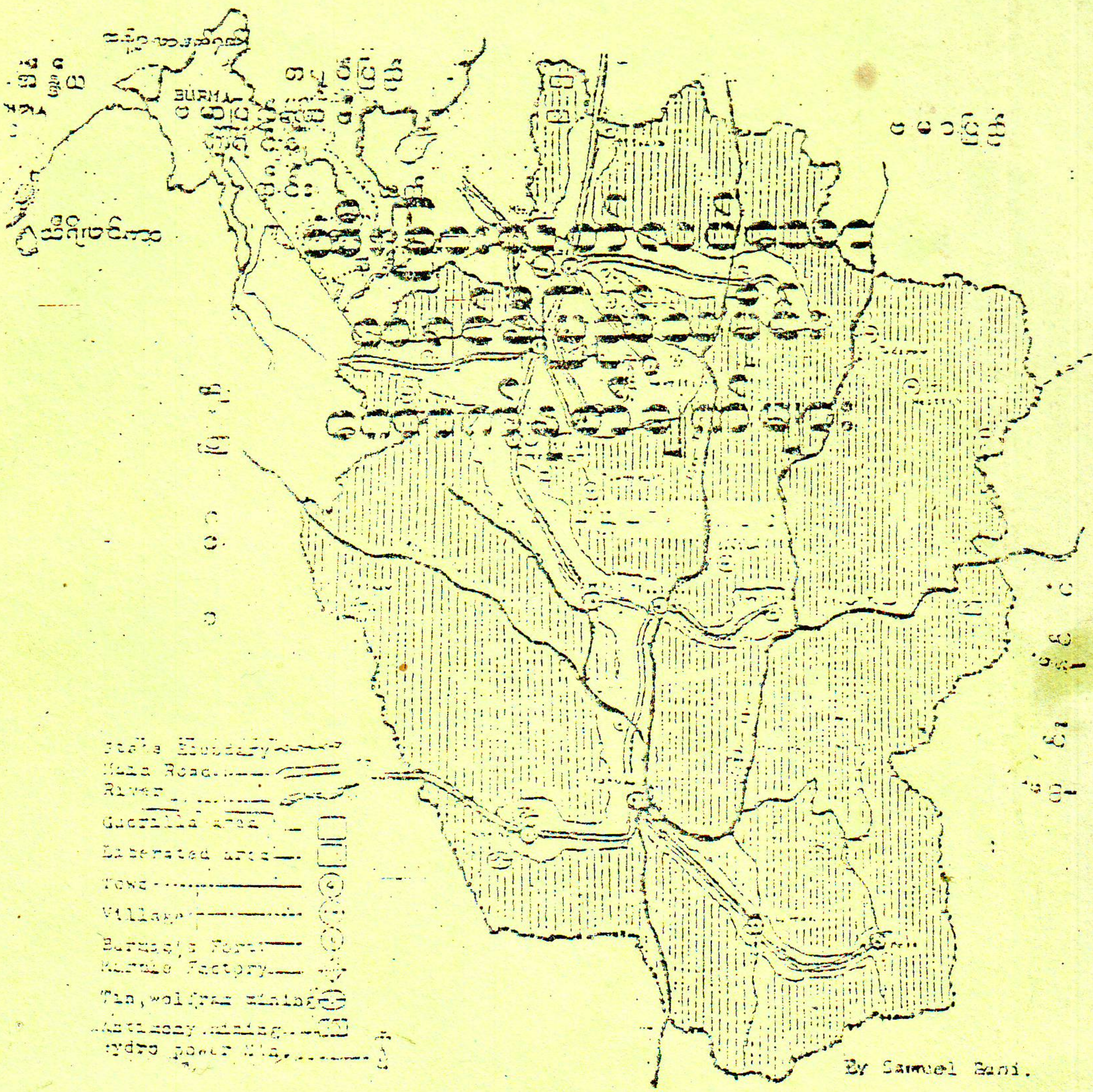

BURMA
State Boundary
Main Road
River
Guerilla area
Liberated area
Town
Village
Burmese Fort
Marble Factory
Tin, wolfram mining
Antimony mining
By Samuel Bawi.

အမှာစာ

ဤသီးခြားလွတ်လပ်သော ကရင်နီပြည်သမိုင်းနှင့်ပါတ်သက်၍ ၁၉၉၄ ခုနှစ် ______________ လ (   ) ရက် နေ့တွင် ကရင်နီအစိုးရ၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန မှကြီးမှူး၍ ဖွင့်လှစ်မည့်အုပ်ချုပ်ရေးသင်တန်းသို့ သင်ကြားပို့ချရေးအတွက် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ဌာနဝန်ကြီးရဲ့ တောင်းခံမှုအားရယ်ကိုယ်တိုင်လာရောက် ဆွေးနွေးပါသည်၊ အဆိုပါကရင်နီသမိုင်းကိုလွယ်ကူစွာသင်ယူမှတ်သားနိုင် ရေးအတွက်ကရင်နီအမျိုးသားကိုးတက် ရေးပါတ်၊ ပါတ်ဒု-ဥက္ကဌရဲ့ တောင်ထဲဘူးဖဲ့နှင့်သွား ရောက်ညှိနှိုင်း ပြီးကရင်နီသမိုင်းနှင့်ပါတ်သက် သောအ ရေးကြီးသေါအ ချက်အလက်အ ထောက်အထားများကို ကောက်နုတ်၍သင်တန်းတွင်သင် ကြားစာတစ်ခုအ နေနှင့် ရေးသားပြုစုရန်သဘောတူပါသဖြင့်၍ " <u>ကရင်နီသမိုင်း ကောက်နုတ်ချက်စာစောင်</u> " ကို ကောက်နုတ် ရေးသားပြုစုပါသည်။

ဤကရင်နီပြည်သမိုင်း ကောက်နုတ်ချက်စာစောင်ဖြစ် မြောက် ရေးအတွက် မှီငြမ်း သောစာအုပ်များမှာ-

၁။ ခေါင်းဆောင်ကြီးထဲဘူးဖဲ့ ရေးသားပြုစု သော-ကရင်နီပြည်ပေါ်သီး ခြားလွတ်လပ်အနှင့်ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်း ခွင့်သမိုင်းစာစောင်နှင့်
၂။ နယ်ချဲ့ဗမာမင်းအစိုးရအဆက်ဆက်နှင့်ကရင်နီပြဿနာ၊
၃။ အပ်ဖိုးဘားမားဂျိုဇက်တီးယားစာစောင်၊
၄။ ထိုင်းဘာသာဖြင့် ရေးသား သောယူနေဒဲခဲ ရော်နီကယ် စာစောင်၊
၅။ တောင်တန်း ဒေသပုံစံ ရေး ကော်မီတီအစည်းအဝေးမှတ်တမ်း၊
၆။ ဗြိတိသျှအစိုးရပေါ် (အိုင်၊ အို။ အေဒီ) အိန္ဒိယရုံးမှတ်တမ်း မှ ကရင်နီပြည်နှင့်ပါတ်သက် သောသျှံ့ဇက် ကြေးနန်းများ၊
၇။ ဥက္ကဌ ဦးဘီတူရီပေါ်ကိုယ် ရေးအတွင်း ရေးမှူး ခဲရီပေါ်ကိုယ် ရေးမှတ်စု၊

ဂ။ စာရေးပြုစုသူ၏ကိုယ်ရေးဒိုင်ယာရီမှတ်စု။ များဖြစ်သည်။

ဤစာစောင်သည်သင်တန်းအတွက်ရည်စူးပြီး ကောက်နှုတ်ပြုစု ရေးသားရခြင်းဖြစ်ပါသော်လည်း ခိုင်လုံသောသမိုင်းအထောက်အထားများပြီးပြည့်စုံစွာရှိသင့်သလောက်ရှိသည့်အတွက် နောင်တချိန်တိကျသောသမိုင်းကိုပြုစု ရေးသားရန်အလွယ်တကူအထောက်အကူလည်းဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ဤစာစောင်ကို ရေးသားပြုစုပြီးပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ပြုပြင်ရန်အတွက် ကရင်နီအမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီ၊ ပါတီ ဒု–ဥက္ကဋ္ဌ စိစစ်ပြီးရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေဖြန့်ချိပါသည်။

တဆက်တည်း ၁၉၇၇ ခုနှစ်မှစ၍ ယနေ့အထိအဆင့်ဆင့်သော ခေါင်းဆောင်ကြီးများ၏အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့်လုပ်ငန်းဆောင်တာနှင့်သမိုင်းဖြစ်စဉ်များကိုရှာဖွေ၍ ဆောင်း ရေးသားပြုစုလျက်ရှိပါသည်၊ ၎င်းစာစောင်များပြီးဆုံးပါကရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေမည်ဖြစ်ကြောင်းသတင်းကောင်းပါးလိုက်ပါသည်။

10/7/94

၁၉၉၄ ခုနှစ်ဇူလိုင်လ(၁၀)ရက်။

(ဆယ်မြရယ်)

ကရင်နီသမိုင်း အကျဉ်းချုပ်။

၁။ ကရင်နီလူမျိုးတို့၏ ဆင်းသက်လာပုံ။

ကရင်နီလူမျိုးတို့သည်ကရင်အနွယ်ဝင်ထဲမှတစ်နွယ်ဖြစ်၍ နီသော အရောင်ကို ဝတ်စားဆင်ယင်ရန်ကြိုက်နှစ်သက်ကြသဖြင့် ကရင်နီ ဟု အမည် ခေါ်ဆိုကြပါသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်(Red Karen) နီသောကရင်ဟုအဓိပ္ပါယ် ပေါ်လွင်ပါသည်။

ကရင်အနွယ်ဝင်တို့သည် ရှေးအခါက အရှေ့အာရှအလယ်ပိုယ်ပိုင်း သဲစီး ချောင်းအရပ် ဒေသ(ဈေးဆာတမ) ခေါ်(ထီးဆက်မက်ယွာ) တွင် နေထိုင်ပြီး ရေကြည်ရာမြက်နုရာအရပ်သို့ ရွှေ့ပြောင်းလာရာ မွန်ဂိုလီယာတွင်မြို့ကြီး ရွာကြီးများကိုတည်ပြီး နေထိုင်လုပ်ကိုင်စား သောက်ကြလေသည်၊ ယို့သော်ကာလကြာမြင့်လာသောအခါလုပ်ကိုင်စား သောက်ရန် နေရာကျဉ်း လာသဖြင့်ခရစ် တော်မပေါ်မီသက္ကရာဇ် ၁၁၂၀ဘီစီတွင်မွန်ဂိုလီယာမှ နေ၍ တောင်ဖက်သို့ဆင်းလာရာ ခရစ် တော် ပေါ် မီသက္ကရာဇ်ရ ၇၃၉ဘီစီတွင်မိမိနိုင်ငံကို ဘောင်ခတ် ပြီး ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းဖြင့်သီးခြားလွတ်လပ်စွာအုပ်ချုပ် နေထိုင် လုပ် ကိုင်စား သောက်ကြ လေသည်။

(မြေပုံ၌ သောက်အထားကိုကြည့်ပါ)

၂။ ကရင်နီအမျိုးသားဖြစ် သော မျိုးနွယ်စုများ ။

ကရင်နီအမျိုးသားဆိုသည်မှာကယား၊ ကယန်း၊ ကယော၊ မနော၊ ပကူးနှင့် ဂေခို ဂေဘာ မျိုးနွယ်စု ပေါင်းစည်းထားသော လူမျိုးများဖြစ်သည်၊ ဤကဲ့သို့ ခေါ်ဝေါ်ကြသည်မှာနယ်ချဲ့ဗမာကျူး ကျော်ရေးအုပ်စုတို့ကကရင်နီပြည်ကိုဝင် ရောက်ကျူး ကျော်ပြီးသည့်နောက်ပိုင်းတွင်သာ ခေါ်ဆိုကြသည်၊ စင်စစ် သော်ကားယခင်နယ်ချဲ့ဗမာ ကျူး ကျော် ရေးသမားများမဝင် ရောက်ကျူး ကျော်သည့်အချိန်ကာလ တွင် ၄င်းမျိုးနွယ်စုများကိုနယ် မြေဒေသအလိုက် ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ကယားတို့သည် ချောင်းဝ မြေပြန့်တွင် နေထိုင်ကြသဖြင့်(လောင်းကန်း —လကန်း)ဟု၍ကယန်းဘာသာဖြင့်လည်း ကောင်း၊ (လျှားကြား — လီးကြား)ဟု၍ကယားဘာသာဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ကယန်းကို (ဆေါင်း

ဆု-လဆု)ကယားဘာသာဖြင့်(လျား ဧျး -လ ဧျး)၊ အနောက်ဖက်ဆိုင် နေထိုင်သောသူများကို(မနူး)နှင့်နယ်စပ်တွင်စောင့်ထိန်းကြီးကြပ်သူတို့ကို(ပိုး ကူး -ပကူး)ဟု ခေါ်ဆိုကြလေသည်။ ထိုမျိုးနွယ်စုအားလုံးတို့သည်ကရင်နီအမျိုးသားများဖြစ်ကြပါသည်။

၃။ <u>ကရင်နီအမျိုးသားစာပေ</u>၊

ကရင်နီလူမျိုးသည်မိမိနိုင်ငံ၊ မိမိအမျိုးသားတရပ်အနေဖြင့် သီးခြားလွတ်လပ်သောလူမျိုးတစ်မျိုးဖြစ်ကြောင်းကိုခိုင်လုံသောသမိုင်းအထောက်အထားနှင့်တကွစာပေတစ်ရပ်ဖြင့်ဖော်ပြခဲ့သည်ကိုတွေ့ရှိကြပါသည်။ ၎င်းစာသည် ၁၈၇၉ ခုနှစ်ဩဂုတ်လ (၂၉) ရက်နေ့၌သီကျိုရဆရာတော်နာသာဘရောင်းမှ ဒေါက်တာစတိုင်း(လ်)ထံရေးပို့သောစာအရ၊ ၁၈၆၉ ခုနှစ်တွင်သီကျိုရဆရာတော်ရော၊ ဘီ၊ ဗစ်တန်ကကြယ်ဖိုးကြီးသို့အလည်အပတ်သွားရောက်စဉ်စောဖျာဘားဖိုးဒုထံမှလက်ခံရရှိသောစာနှင့် ၁၈၇၁ ခုနှစ်တွင်၎င်းစောဖျာထံမှသီကျိုရဆရာတော်အော်ဘန်ကာလက်ခံရရှိသောစာများဖြစ်သည်၊ ဒေါက်တာခရစ်အဆိုအရ၎င်းစာများသည်ဆင်စွယ်ရွက်ပေါ်တွင်ရေးသားထားအလျား - ၆ ၁/၄ လက်မ၊ အနံ - ၂ ၁/၈ လက်မ၊ အထူ ၁/၄ လက်မရှိသည်။ ထိုစာများသည်စောဖျာဘားဖိုးဒုလက်ထဲ(၅)ခုတွေ့ရှိသေးကြောင်းမှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့ပါသည်။

၄။ ကရင်နီပြည်၏ တည်နေရာ အကျယ်အဝန်းနှင့်နယ်နိမိတ်။

ကရင်နီပြည်၏ တည်နေရာ၊ အကျယ်အဝန်းနှင့်နယ်နိမိတ်ကို ၁၇ ရာစု၊ ၁၈ ရာစု မြေပုံနှင့်ကြည့်လျှင်ကွာခြားလျက်ရှိသည်ကို တွေ့မြင်ရပါသည်။

ယခုလက်ရှိတည်နေရာ၊ အကျယ်အဝန်း နှင့်နယ်နိမိတ်မှာ — ကရင်နီပြည်သည် ဗမာပြည်နှင့်ထိုင်းနိုင်ငံအကြားတွင်တည်ရှိသည် ။

အရှေ့လောင်ဂျီတွဒ် ၉၇ . ၁၀ မှ ၉၇ . ၅၀ အထိ၊ မြောက်လတ္တီတွဒ် ၁၈ . ၅၀ မှ ၁၉ . ၅၅ အထိ၊ အကြားတွင်တည်ရှိသည်။ အကျယ်အဝန်းမှာ ၄၅၀၂ စတုရန်း မိုင်ကျယ်သည်။

၅။ <u>ကရင်နီပြည်သည်သီးခြားလွတ်လပ်</u> <u>ကြောင်းသမိုင်းအထောက်အထား</u> ။

၁။ ၁၇၇၁ ခုတွင် ဖိုးဘွားဒကိုမင်း မြောက်ပြီး တိုင်းပြည်ကိုအုပ်ချုပ် စေသည်။ မရွှေးမရွှောင်းတွင်ဖိုးဖော်ကြီးက စောလုံးမြို့ကို တည် ပြီးအရှေ့ကရင်နီကိုအုပ်ချုပ်သည်။ ထိုမင်းနှစ်ပါးသည်နိုင်ငံတော် ရေးအခင်းနှင့်ပါတ်သက်လာလျှင်ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ကြပြီးအတူ တကွ ဆောင်ရွက်ကြသည်။

၂။ ၁၈၀၉ ခုနှစ်တွင်ဇင်းမယ်ဘုရင်နှင့်ကရင်နီ စောဖျာဖိုးဖော် ကြီး နှစ်ပြည်ထောင်ထာဝစဉ်မဟာမိတ်စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုခဲ့သည်။ (သမိုင်းအထောက်အထားကို နောက်ဆက်တွဲ (က) တွင် ဖော်ပြသည်)

၃။ ၁၈၁၁ ခုနှစ်တွင်ရမည်းသင်းဝန်သည်ဗမာတပ်ကိုဦး ဆောင်ပြီး ကရင်နီပြည်ကိုလာရောက်တိုက်ခိုက်သည်။ သို့သော် မအောင်မြင်ပါ။

၄။ ၁၈၂၀ ခုနှစ်တွင်ဗမာတပ်က မိုးဗြဲကိုလာရောက်တိုက်ခိုက် သည်၊ ထိုတပ်ကိုကရင်နီက ၁၈၂၃ ခုနှစ်တွင်တိုက်ထုတ်နိုင်ပြီး ဗ မာတပ်ကိုဦးဆောင်သောကတ်လှိုင်ကိုဖမ်းမိသည်၊ မိုးဗြဲနယ် သူ နယ်သားများကကတ်လှိုင်ကိုနယ်နှင်လိုက်သည်။

၅။ ၁၈၂၆ ခုနှစ်တွင်ကရင်နီ စောဖျာကြီးကအင်္ဂလိပ်နှင့်ဆက်ဆံရန် မော်လမြိုင်မြို့သို့ စေတမန် စေလွှတ်ခဲ့သည်။

၆။ ၁၈၃၅ ခုနှစ်တွင်ဗမာတပ်ကကရင်နီပြည်ကိုဝင် ရောက်တိုက် ခိုက်ပြန်သည်၊ သို့သော် မအောင်မြင်ချေ။

၇။ ၄င်းနှစ် (၁၈၃၅) ခုနှစ်တွင်အင်္ဂလိပ်အစိုးရကတရုပ်ပြည် နှင့်ကုန်သွယ်ရေးလမ်းဖွင့်ရန်ကရင် စောဖျာထံခွင့်ပန်သည်။

၈။ ၁၈၃၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ (၂) (၃) (၄) ရက်တွင်အင်္ဂ- လိပ်အစိုးရမှ ဒေါက်တာရစ်ချဒ်ဆင်ကို စောဖျာဖိုးဖော်ကြီး ထံ စေလွှတ်ပြီး တရုပ်ပြည်သို့သွားရန်ဖြတ်သန်း ခွင့်တောင်းခံ စေသည်၊ စောဖျာဖိုးဖော်ကြီး လည်း နှစ်ပြည်ထောင်ချစ်ကြည် ရေးကို ရှေ့ရှုပြီး ခွင့်ပြုလိုက်သည်။

၉။ ၁၈၄၅ ခုနှစ်တွင်အင်းဝဘုရင်က ဗမာတပ်ကို စေလွှတ်ပြီး က ရင်နီပြည်ကိုဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်စေသည်၊ ဗမာတပ်လည်း အ ရေးနိမ့်ပြီးဆုတ်ခွာရသည်၊ ဗမာတပ်ကိုဦးဆောင်သောခွန်

ဆာကိုထီးပေါ်ကူးတွင်လက်ရဖမ်းဆီးမိပြီးထီးပေါ်ကူး အင်းထဲတွင်ပစ်ချလိုက်သည်။

၁၀။ ၁၈၅၅ ခုနှစ်တွင်အင်္ဂလိပ်အစိုးရက စစ်တောင်းမြစ်အရှေ့နှင့်အနောက်နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ရန်ကြက်ဖိုးကြီးကရင်နီ စောဖျာထံ စေတမန် စေလွှတ်ခဲ့သည်။

၁၁။ ၁၈၅၇ ခုနှစ်တွင်အင်္ဂလိပ်အစိုးရကိုယ်စားလှယ် မစ္စတာအိုရိုင်း သည် ကြက်ဖိုးကြီးသို့ ရောက်လာပြန်သည်၊ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ကိုယ်စားလှယ် ဒါလ်ဟိုဇီက ကရင်နီပြည်၏ သီးခြားလွတ်လပ်မှုကိုအသိအမှတ်ပြုသည်။

၁၂။ ၁၈၆၂ ခုနှစ်တွင်အင်္ဂလိပ်အစိုးရမှ စောဖျာ ကားဖိုး ဒူထံ စေတမန် စေလွှတ်ပြီးသံတမန် ရေးရာဆက်ဆံသည်။

၁၃။ ၁၈၆၉ ခုနှစ်တွင်အင်္ဂလိပ်အစိုးရကကရင်နီပြည် စောဖျာ ကားဖိုးဒူထံ စေတမန်ထပ်မံ စေလွှတ်ပြီးကရင်နီပြည်၏ သီးခြားလွတ်လပ်မှုကိုအသိအမှတ်ပြုကြောင်းတရားဝင်ထုတ်ပြန် ကြေငြာသည်။

၁၄။ စောဖျာ ကားဖိုး ဒူကွယ်လွန်ပြီးသည့်နောက်သား သော်နှစ်ပါးဖြစ်သော စောဖျာခွန်ထီးနှင့်ခွန်သွားတို့က ခမည်း တော်၏ အရိုက်အရာကို ခံယူကြသည်။

၁၅။ ၁၈၇၅ ခုနှစ်ဇွန်လ(၂၁) ရက်နေ့တွင်ဗမာမင်းအစိုးရကိုယ်စား ကင်းဝန်မင်းကြီး၊ အင်္ဂလိပ်အစိုးရကိုယ်စားဆာဒေါက်လပ်ဖေါ်ဆက်တို့ကကရင်နီပြည်သည်သီးခြားလွတ်လပ်ကြောင်းအသိအမှတ်ပြုစာချုပ်ကို ကရင်နီပြည်အစိုးရ၏ကိုယ်စား စောဖျာခွန်ထီး ရှေ့မှောက်တွင် စာချုပ်ချုပ်ဆိုပြီးလက်မှတ်ရေးထိုးကြပါသည်။
(သမိုင်းအထောက်အထားကိုပူးတွဲထားသည်။)
(ဇွန်လ(၂၁) ရက်နေ့သည်ကရင်နီအမျိုးသားနေ့ဖြစ်သည်။)

၁၆။ ၁၉၂၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ(၁၉) ရက်နေ့ပါအင်္ဂလိပ်အစိုးရနိုင်ငံခြားရေးဌာနမှအမိန့်ထုတ်ပြန်ကြေငြာချက်စာအမှတ် - (၁၉၂၃) အား၊ နှင့်၁၉၂၃ ခုနှစ်ဇန္နဝါရီလ(၁၆) ရက်နေ့ပါ စာအမှတ်(၆၃-၁၁၆၅) အရကရင်ပြည်သည်ဗမာပြည်နှင့်လုံးဝမပါတ်သက်ကြောင်းအတိအလင်း ဖေါ်ပြထားသည်။

၁၇။ ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင်အင်္ဂလိပ်အစိုးရကအိန္ဒိယနှင့်ဗမာပြည်ကိုခွဲအုပ်ချုပ်ရန် ချမှတ်ပြီးသည့်နောက် ၁၉၃၇ ခုနှစ်ဧပြီလ(၁၀ရက်နေ့ တွင်(၉၁) ဌာနအုပ်ချုပ်ရေး ချမှတ်ရာတွင်ကရင်နီပြည်သည်တ

ခြားနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏လက် အောက်ခံနိုင်ငံမဟုတ် ကြောင်း၊
သီးခြားလွတ်လပ် သောနိုင်ငံဖြစ် ကြောင်းအတိအလင်း ဖော်ပြပါ
သည်။

၁၀။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် (ဗမာသက္ကရာဇ် ၁၃၀၅ ဝါခေါင်လဆန်း (၁) ရက် နေ့၊ ဂျပန်သက္ကရာဇ် ၁၀ရ၁ ခု (၈) လ (၁) ရက် နေ့တွင် ဂျပန်စစ်အစိုးရ ခေါင်း ဆောင်ဂျီစူကာ ဝါတီနှင့်ဗမာခေါင်း ဆောင် ဒေါက်တာဘ မော် ချုပ်ဆိုသည့်စာချုပ်အရ ကရင်နီ ပြည်သည် ဗမာပြည်နှင့်ရှမ်းပြည်နှင့်လုံးဝမသက်ဆိုင် ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

၁၉။ ၁၉၄၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးကာလအတွင်း ကရင်နီပြည်တွင်းသို့ဝင် ရောက်နယ်ချဲ့ကျူး ကျော်လာ သော ဖက် ဆစ်ဂျပန်စစ်အုပ်စုကို ခုခံတိုက် ခိုက်တွန်းလှန်နိုင် ရေးအတွက်ကြက် ဖိုးကြီးနယ်မှ စောဘဖုအဲစောဘရွှေ၊ ကန္တာရဝတီနယ်မှ စဝ်ဝဏ္ဏ၊ ဘောလခဲနယ်မှကိုတီးတုရီ၊ မိုးဗြဲနယ်မှသိုင်းဘဟန်ဦး ဆောင် ကြပြီး တပ်အင်အား (၂၀၀၀) ကိုစုစည်း၍ မဟာမိတ်အင်္ဂလိပ် အစိုးရတပ်အမှတ်၁၃၆နှင့်တပ် ပေါင်းစုဖွဲ့ပြီးနယ်ချဲ့ဖက်ဆစ်ဂျ ပန်တပ်များကို အောင်မြင်စွာအပြီးအပိုင်ကရင်နီပြည်မှတွန်း လှန်တိုက် ခိုက်နိုင် ခဲ့သည်။

၂၀။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းဘ ဖက်က မိမိနိုင်ငံကိုဝင် ရောက်ကျူး ကျော် သောနယ်ချဲ့ဖက်ဆစ်စစ်အုပ်စုကို မဟာမိတ်တပ် ပေါင်းစုဖြင့် အောင်ပွဲခံခဲ့သကဲ့သို့ အင်္ဂလိပ်အစိုးရလည်းကရင်နီအမျိုးသားတပ် နှင့်မဟာမိတ်ဖွဲ့ခြင်း ဖြင့်အင်အား တောက်တင်းလာပြီး အောင် ပွဲဆင်နိုင်သည့်အတွက်အမှတ်တရသတိရ သောအမှတ်အသားဒိုင်းတစ် ခုကို ပေးအပ်ပါသည်။ ထိုဒိုင်းတွင်ပါရှိ သောစာတမ်းမှာ – သူတို့မ အုပ်ချုပ် သောနယ် မြေရှိကရင် (ဆိုလိုသည်မှာကရင်နီ) တို့အား ဂုဏ်ပြု ကြောင်း၊ သူတို့ကို နေဝင်သည်မှအစမိုး လင်းသည်အထိထာ ဝစဉ်သတိရပါမည်ဟုစာတမ်းထိုးထားသည်၊ ၄င်းစာတမ်းအထက် ပိုင်း မှာအင်္ဂလိပ်နိုင်ငံ တော်တံဆိပ်နှင့်အမှတ်၁၃၆တံဆိပ်ကို ရိုက်နှိပ်ထားပါသည်။ (ဒိုင်း ပုံစံပူး တွဲထားသည်။)

အပိုင်း (၁)

၂၁။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးသည့်နောက် ကရင်နီပြည်အခြေအနေ

ကရင်နီလူမျိုးတို့သည် မိမိပြည်ကို ကန္တာရဝတီ၊ ကြယ်ဖိုးကြီး၊ ဘောလခဲ၊ နောင်ပုလဲနှင့် နန်းမယ်ခုံဟူ၍ နယ်ကလေး (၅) နယ်ခွဲထားပြီး၊ ၎င်းနယ်အသီးသီးသည် စော်ဘွားများ အုပ်ချုပ်လျက်ရှိသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးမဖြစ်မီ နောင်ပုလဲနယ်နှင့် နန်းမယ်ခုံနယ်တို့သည် နယ်ရှိပြည်သူများဆန္ဒအရ ဘောလခဲနယ်နှင့် ပြန်လည်ပူးပေါင်းသဖြင့် ကြယ်ဖိုးကြီး၊ ကန္တာရဝတီနှင့် ဘောလခဲသုံးနယ်သာ ပြန်လည်ထားရှိကြသည်။

ကရင်နီအမျိုးသားခေါင်းဆောင်များသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးကြောင့် နိုင်ငံရေးအမြင်ကျယ်လာပြီး ယခင်စော်ဘွားများ မိမိသီးခြားနယ်ကို လွတ်လပ်စွာ အုပ်ချုပ်၍ တစ်နိုင်ငံလုံးအရေး အခင်းဖြစ်ပေါ်လာပါက မင်းညီလာခံကို ကျင်းပပြီး ဆွေးနွေးဆုံးဖြတ် ချမှတ်ကြသကဲ့သို့၊ တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်ရာတွင် နိုင်ငံတနိုင်ငံအသွင်ဖြင့် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်း၊ အဆင့်လိုက်နိုင်ငံတော်ခေါင်းဆောင်များကို ရွေးကောက်ဖွဲ့စည်းလိုကြပါသည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လအတွင်း ကရင်နီအမျိုးသားခေါင်းဆောင်များ၊ စော်ဘွားများနှင့် နယ်အသီးသီးမှ လူထုကိုယ်စားလှယ်များသည် အစည်းအဝေးတခုကို ကျင်းပပြုလုပ်ပြီး နိုင်ငံတော်ကို ဦးစီးကွပ်ကဲရန် နိုင်ငံတော်အာဏာပိုင်များကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်လိုက်သည်။ ၎င်းတို့မှာ ကြယ်ဖိုးကြီးနယ်မှ စော်ဘွားစောရွှေ၊ ကန္တာရဝတီနယ်မှ စဝ်လဝီနှင့် စဝ်ဝဏ္ဏ၊ တောင်ဘောလခဲနယ်မှ စော်ဘွားခွန်ဖူနှင့် စဝ်ငယ်ဒွိုး၊ မြောက်ဘောလခဲနယ်မှ ဦးဘီတူရီ၊ မိုးဗြဲနယ်မှ ဆိုင်းဘတဟန်တို့ဖြစ်သည်။

ထိုအစည်းအဝေးတွင် ကရင်နီပြည်မှ ခေါင်းဆောင်များသည် မိုးဗြဲနယ်မှ ခေါင်းဆောင်ကြီး ဆိုင်းဘတဟန်အား မိုးဗြဲနယ်သည် ရှမ်းပြည်အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သဖြင့် မိုးဗြဲနယ်သည် ကရင်နီပြည်နှင့် ပူးပေါင်းရန်ဝမ်းသာအားရ ကြိုဆို လက်ခံပါသော်လည်း အများပြည်သူဆန္ဒအရ ပူးပေါင်းလိုပါက သာ၍ ကောင်းမည်ဟု အကြံပြုလိုက်သည်။

မိုးဗြဲနယ်မှ ခေါင်းဆောင်ကြီးသိုင်းဘဟန်လည်း ၎င်းအကြံပြုချက်ကိုလက်ခံပြီး အစည်းအဝေးပြီးလျှင်ပြီးချင်း မိုးဗြဲနယ်သို့ပြန်၍ မိုးဗြဲနယ်မှပြည်သူလူထုများ၏ဆန္ဒ ရယူရန်အတွက် မိုးဗြဲနယ်မှပြည်သူလူထုတရပ်လုံးသည်မိမိမိုးဗြဲနယ်ကိုကရင်နီပြည်နှင့် ပူးပေါင်းရန်ဆန္ဒရှိ မရှိ ပါကတအိမ်ထောင်လျှင် ငွေတစ်ကျပ်မဲဆန္ဒဖြင့်ထည့်သွင်းရန် ကြေငြာလိုက်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့တအိမ်ထောင်လျှင်ဆန္ဒမဲအနေဖြင့် ငွေတစ်ကျပ်ကောက်ခံရာတွင် မိုးဗြဲနယ်မှပြည်သူတို့သည် ခေါင်းဆောင်ကြီးသိုင်းဘဟန်ထံခြွင်းချက်မရှိ ရာနှုန်းပြည့်ထည့်သွင်းကြပါသည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ(၁) ရက်နေ့တွင်ကရင်နီအမျိုးသားခေါင်းဆောင်များ ချမှတ်သောအုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားကို လေ့လာအကြံပြုရန်မဟာမိတ်ဗြိတိသျှအစိုးရတို့က ဝီးလ်ဘတ်ဂရာစူး နှင့်အတူ မေဂျာဂရေဟန်ကိုကရင်နီပြည်သို့ စေလွှတ်ခဲ့သည်။

အင်္ဂလိပ်တို့သည်တဖက်တွင်သီးခြားလွတ်လပ်သောကရင်နီပြည်ကိုအသိအမှတ်ပြုသကဲ့သို့၊ တဖက်တွင် နောင်တကြိမ်ဗမာပြည်ကိုလွတ်လပ်ရေးပေးလျှင် ကရင်နီပြည်ကို တောင်တန်းဒေသနှင့်ပူးပေါင်းရန်မဲဆွယ်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့်မစ္စတာ စတီဗင်ဆင်ကိုကရင်နီ ခေါင်းဆောင်များနှင့်သွားရောက်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရန် စေလွှတ်ခဲ့သည်။ ရှမ်းပြည်ရှိ စော်ဘွားများကလည်းပထမအကြိမ်ပင်လုံညီလာခံ ပြုလုပ်သောအစည်းအဝေးတွင်ကရင်နီအမျိုးသား ခေါင်းဆောင်များအား ဖိတ်ကြားပါသော်လည်းကရင်နီအမျိုးသားခေါင်းဆောင်များသည်ကရင်နီပြည် သည် သီးခြားလွတ်လပ်သောနိုင်ငံတနိုင်ငံဖြစ်သည့်အလျောက်ရှမ်းပြည်မှ စော်ဘွားများဖိတ်ခေါ်သောအစည်းအဝေးသို့လုံးဝတက်ရောက်ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။

၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ(၂၅) ရက်နေ့တွင်ကရင်နီအမျိုးသားအစည်းအရုံးကိုဖွဲ့စည်း၍ ၎င်းအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဦးဘီတူရီအားရွေးကောက်တင်မြှောက်လိုက်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းကိုဖွဲ့စည်းပြီးသည်နှင့်ဗမာပြည်မှ ဖဆပလအဖွဲ့ခေါင်းဆောင်များဖြစ်သောသခင်နု၊ ဦးဖေခင်နှင့်မန်းဘခိုင်တို့သည် ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ မတ်လပထမအပတ်တွင်လွိုင်ကော်မြို့သို့ရောက်ရှိလာပြီးကရင်နီပြည်ကိုဗမာပြည်နှင့်ပူးပေါင်းရန်မဲဆွယ်တရားဟောခဲ့သည်။

ထိုတောပြောပွဲတွင်ကရင်နီအမျိုးသားခေါင်းဆောင်များတဦးတယောက်မျှ မတက်ရောက်ခဲ့ချေ။

၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ(၃၁) ရက်နေ့တွင် တောင်တန်းဒေသနှင့်ပူးပေါင်းရေးအစည်းအဝေးတွင် ဆွေးနွေးရန်ရှမ်းစော်ဘွားများ၊ ကချင်ဒူးဝါးများ၏ ဖိတ်ကြားချက်အရကန္တာရဝတီနယ်မှ စောဖျာစဝ်လဝီနှင့် စဝ်ဖီနု၊ လူထုကိုယ်စားလှယ် စဝ်သိန်းနှင့်ဦးဘသောင်း၊ ကြယ်ဖိုးကြီးနယ်မှ စောဖျာစဝ်ရွှေ၊ လူထုကိုယ်စားလှယ်ဦးအော်မြလေး၊ ဘောလခဲနယ်မှ စောဖျာစဝ်ငယ်ဒူး၊ လူထုကိုယ်စားလှယ်ဦးလှိုးဇီ၊ မိုးဗြဲနယ်မှသိုင်းဘဟန် တို့တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင်ကရင်နီခေါင်းဆောင်များနှင့်လူထုကိုယ်စားလှယ်တို့သည်ကရင်နီပြည်သည်သီးခြားလွတ်လပ်သောနိုင်ငံတနိုင်ငံဖြစ်၍ တောင်တန်းဒေသနှင့်မပူးပေါင်းနိုင်ကြောင်း ပြောကြားပြီးပြန်လာခဲ့သည်။

၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ(၃) ရက်နေ့တွင်ဗွန်ဂရက်တရိဝ်ကိုကျင်းပပြုလုပ်၍ကရင်နီ/ပ ဒေါင်ကောင်စီ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်(   )ကိုဖွဲ့စည်း၍ ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌအား နေဖြင့်အမျိုးသားအစည်းအရုံးဥက္ကဋ္ဌဦးဘိတူရီအား ရွေးကောက်တင်မြှောက်လိုက်ပါသည်။ ၎င်းကောင်စီတွင် ကောင်စီဝင်လူကြီးများမှာ တနယ်လျှင် စောဖျာလက်ထောက်တဦးနှင့်လူထုကိုယ်စားလှယ်(၃) ဦး၊ ပေါင်း(၄) ဦးပါဝင်သော ကောင်စီဝင်(၁၆) ဦးဖြင့်ဖွဲ့စည်းလိုက်ပါသည်။

အပိုင်း (၂)

အဆင့်ဆင့်သောဥက္ကဋ္ဌများ

အခန်း — ၁။ ဥက္ကဋ္ဌဦးဘိတူရီလက်ထက်(၁၉၄၆—၄၀ ခုနှစ်)

ဥက္ကဋ္ဌဦးဘိတူရီသည် မြောက်ဘောလခဲနယ်၊ ဒေါ်ရှိုးဆီရွာ နေ တိုက်သူကြီးတူရီ၏သားတော်ဖြစ်သည်။ အမည်ရင်းမှာတိုးရီဖြစ်သည်။ သေးပြီးပုသဖြင့်ကယန်းဘာသာဖြင့် ``ကိုဘိ`` ဟုသောကိုရီဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။ ထို့နောက်ကိုဘိမှကိုရီဟုအမည်

တွင်သည်။ ငယ်စဉ်ကတည်းကပင်နှစ်ခြင်းသာသနာပြုဆရာကြီးများ၏အထောက်အကူ ကျောင်းအထက်တန်းပညာအဆင့်အထိပညာရေးကိုသည်းပူးနိုင်ခဲ့သည်။ ပညာရည်ထူးချွန်သူဖြစ်သည့်အလျောက် စော်ဘွားများသင်ယူရသောအုပ်ချုပ်ရေးသင်တန်းသို့တက်ရောက်ခွင့်ရ၍ ရွှေတံဆိပ်ထူးချွန်ဆုကိုဆွတ်ခူးနိုင်ခဲ့သည်။

ဦးဘီတူရီတွင်သားမယား (၅) ဆက်ရှိသည်။ ၄င်းတို့မှာ-

၁။ ဝိလဆင်အမေ

၂။ ဖိုးသောင်အမေ

၃။ နန်းမယ်ခိုအမတ်ကြီးစိုင်းနိုအမေ (လဲကြားစော်ဘွားသမီးတော်)

၄။ ရှီကီ (ခေါ်) ဒဘိုးရာနှင့်ဖျူးလီယာအမေ

၅။ ဒါးဖေ (ပူသိမ်သူ-သားသမီးမရှိ) - တို့ဖြစ်သည်။

ဥက္ကဋ္ဌဦးဘီတူရီလက်ထက်တွင် အောက်ပါလုပ်ငန်းများကိုဦးဆောင်ခဲ့သည် -

(က) ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၂၄) ရက်နေ့တွင်အင်္ဂလိပ်နှင့်ဗမာများသည်ကရင်နီပြည်ကိုတောင်တန်းဒေသနှင့်ပူးပေါင်းရေး၊ ဗမာပြည်နှင့်ပူးပေါင်းရေးဆွယ်တရားများကို လေ့လာရန်ဥက္ကဋ္ဌ ဦးဘီတူရီဦးဆောင်သောကန္တာရဝတီနယ်မှ စောဖျာစဝ်လဝီ နှင့် စဝ်ဖီနံ၊ လူထုကိုယ်စားလှယ်ဦးစိန်၊ ဦးဘသောင်း၊ စဝ်သိန်း၊ ကိုကြမ်း၊ ကြယ်ဖိုးကြီးနယ်မှ စောဖျာစဝ်ရွှေ၊ လူထုကိုယ်စားလှယ်ဦးအောမြလေး၊ မောင်ဖိုး၊ ဘောလခဲနယ်မှလူထုကိုယ်စားလှယ်ကြီးဇီ၊ မိုးဗြဲနယ်မှသိုင်းဘတန်၊ လူထုကိုယ်စားလှယ်စောဘီခဝါး တို့သည်လွိုင်ကော်မြို့မှထွက်ခွာ၍ ဧပြီလ (၂၆) ရက်နေ့တွင် တောင်ငူမြို့စောလွန်ဆင်ဒီဖိုးမင်းဦးဆောင် သောကရင်အစည်းအဝေးသို့တက်ရောက်လေ့လာခွင့်ရရှိခဲ့သည်။ ဧပြီလ (၂၇) ရက်နေ့ တွင်ရန်ကုန်သို့ရောက်ရှိကြသည်။ ဧပြီလ (၃၀) ရက်နေ့တွင်ဦးစိန်ကကရင်နီခေါင်းဆောင်များကိုဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်မိတ်ဆက်ပေးသည်။ ဗမာခေါင်းဆောင်များကကရင်နီခေါင်းဆောင်များနှင့်အတူအမှတ်တရဓါတ်ပုံရိုက်ရန် မေတ္တာရပ်ခံသဖြင့်ဥက္ကဋ္ဌဦးဘီတူရီမှအပ၊ ကျန်ကရင်နီခေါင်းဆောင်များသည်ဗမာပြည်

ခေါင်းဆောင်များနှင့်အတူအမှတ်တရဓါတ်ပုံရိုက်ကြသည်။ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးဘီတူရီသည်ဤကဲ့သို့ထွဲပြီး ဓါတ်ပုံမရိုက်ခြင်းမှာ ဖဆပလ ခေါင်းဆောင်များသည်အမှတ်တရဓါတ်ပုံရိုက်ခြင်းမဟုတ်ပဲ၊ ဤဓါတ်ပုံအပေါ် အမြတ်ထုတ်ရန်ဖြစ်သည်ဟုမြင်သဖြင့် ဓါတ်ပုံအရိုက်မခံခြင်းသါဖြစ်သည်။

ဥက္ကဋ္ဌဦးဘီတူရီ၊ စောဖျာစဝ်ရွှေနှင့် စဝ်သိန်းတို့သည်လည်း တောင်တန်းဒေသဆိုင်ရာမင်းကြီး မစ္စတာစတီဗင်ဆင်အား အတွင်းဝန်ရုံးတွင်သွားရောက်တွေ့ဆုံလေ့လာသည်။ ဤတွင်ကရင်နီခေါင်းဆောင်များသည်ရန်ကုန်မြို့သို့ ရောက်လျှင်ရောက်ခြင်း၊ အင်္ဂလိပ်ထံသို့အလျင်မသွားပဲ၊ ဗမာခေါင်းဆောင်များထံ သွားရောက်သဖြင့် မစ္စတာစတီဗင်ဆင်သည် ဝန်တို၍ "ဗမာညွှန့်ခံပြီးဖြစ်သဖြင့် အင်္ဂလိပ်အနေဖြင့် ညှိခံပြုစုရန်မလိုတော့ကြောင်း" စကားနာထိုးလိုက်ပါသည်။

(ခ) ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ (၁၁) ရက် (၁၂) ရက် နေ့တွင်အမျိုးသားညီလာခံတရပ်ကိုကျင်းပပြီး၊ သီးခြားလွတ်လပ်သောကရင်နီပြည်ထောင်စု ကောင်စီကိုဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်တကွ ချမှတ်ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့သည်၊ ၎င်းအစည်းအဝေးတွင်ဦးဓိန်ကျော်ဝန်မှ ထုတ်ပယ်ပြီးဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဦးဘီ၊ ဒုဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်စောသိန်းကိုတင်မြှောက်သည်။

(ဂ) ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၂၃) ရက် နေ့တွင်ကရင်နီပြည်သည် ဗမာပြည်နှင့်ပူးပေါင်းရန် ဖဆပလ ခေါင်းဆောင်ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကိုယ်တိုင်လွိုင်ကော်မြို့သို့ ရောက်လာပြီးမဲဆွယ်တရားဟောခဲ့သည်။ ထိုဟောပြောပွဲတွင်ကရင်နီအမျိုးသားခေါင်းဆောင်များနှင့်အမျိုးသားတရပ်လုံးကမတက်ရောက်ခဲ့ပေ။ လူမှုရေးအရဘာမှုနိုင်ငံရေးမသိနားမလည်သော ကျောင်းသူကျောင်းသားများသာအစိုးရအလယ်တန်းကျောင်းတွင် ဟောပြောပွဲကိုနားထောင်ခဲ့ရရှာသည်။

(ဃ) ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလနှစ်ဆန်းအတွင်းယခင် ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ နှင့်လအတွင်း ရေးဆွဲထားသောအလံတော်ပုံစံကို ဥက္ကဋ္ဌဦး သီတ္တရိ ဦးဆောင်ပြီးသယ်ယူလာရာပ ခေါင်းကြီးတွေ ခေါ်သော ဗန်ပယ်ရွာ သဲဘား ''ကိုဇဒ္ဒ'' ကိုထမ်း ဆော်ရှိုင်းဘော်ဖြူ သောလုံးတွင်း(ယခု လေထဘာညီတွင်း) တွင်စိုက်ထူလိုက်ပါသည်။

ထိုတရင်နီနိုင်ငံ တော်အလံတိုပထမတွင်နယ် လေးနယ် တိုယ်စားပြုသောအဆယ် တော်အဖြစ် ရေးဆွဲပြုစုရန်ဖြစ်သော်လည်း၊ ထိုအချိန်၌ ဖိုးဖြူနယ်သည်တရင်နီပြည်နှင့် ပေါင်း စည်း ရန် ဖြုတ်ချ ထားမထားအဖိုးရထဲအတည်မပြုသေး၍ ကောင်တန်း ဒေသဆိုင်ရာ မင်းကြီးမရှိတာစတိဗင်ဆင် ၏အကြံပြုချက်အရနယ်သုံးနယ်ဖြစ် သော ကြယ် ၃ ခုကြီး၊ အနီ၊ ဝါ၊ တစ်နှင့် သောလခဲနယ်သုံးနယ်ကိုသာကိုယ်စားပြု သောတရင်နီနိုင်ငံတော်အလံ တော်ကိုချမှတ်ခဲ့သည်။ နောင်ဖိုးဖြူ နယ်သည်တရားဝင်ပူး ပေါင်း သောအခါမှသာကြယ် လေးလုံး တင် ဆင်ရန်ဖြစ်သဖြင့်တရားဝင်မပူး ပေါင်းမီ၊ ကြယ်သုံး လုံးအလံတော် ကိုချမှတ်ခဲ့ပါသည်။(စာမျက်နှာ — တွင် ဖော်ပြထားပါသည်)

၎င်းကဲ့သို့ကြယ်သုံးလုံးအလံ တော်ကိုချမှတ်သဖြင့် ဖိုးဖြူနယ် ခေါင်းဆောင်များနှင့်ကိုယ်စားလှယ် တော်များအကြားအချီးမသာဖြစ် ခဲ့ရပါသည်။

(င) ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ(၁၀)ရက်နေ့တွင် ဥက္ကဋ္ဌဦးသီတ္တရိ နှင့် စောဖျာစဝ် ရွှေထိုဦး ဆောင်ပြီး နောင်တွင် နေ့နိုင်ငံတော် ဦးဆောင်နိုင်ရန်နှင့်နိုင်ငံ တော်ပေါ်ဘာဝန်ယူထမ်း ဆောင်နိုင် ရေးအတွက်တရင်နီလူငယ်အစည်းအရုံးကိုဖွဲ့စည်းရန် ဝီးယံသတ်ဂရော ဗူးဆီမိ၌ ဘွား နေ့ရှိ ငင်းချိုလမ်းညွှန်မှုအရတရင်နီအမျိုး သား လူငယ်အစည်းအရုံးကို ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ(၁၂)ရက် နေ့ တွင်ဖွဲ့စည်းတည် ထောင်လိုက်သည်။ အဆိုပါအစည်းအရုံး ၏ရုံး ကို ရှိုင်ဘော်ဖြူ မင်းထာရပ်ကွက်(ယခု ဒေါ်မြသီ ကျောင်း ၊ ကံသာ

ကျောင်းမှတ်နှာချင်းဆိုင်) တွင်တည် ဆောက်ခဲ့သည်။

ကရင်နီအမျိုးသားလူငယ်အစည်းအရုံး ဖွဲ့စည်းရာတွင်—

ဥက္ကဋ္ဌ	ဖောရှူး လာခန်း
ဒု—ဥက္ကဋ္ဌ	ဆရာဖဲသာ
အတွင်းရေးမှူး	လူးသာ
ဘဏ္ဍာထိန်း	စံဘွေး
စာရင်းစစ်	အာဖြာတဲ

တို့ကို ရွေး ချယ် တင် မြှောက်လိုက်ပါသည်။

၎င်းကရင်နီအမျိုးသားလူငယ်အစည်းအရုံး၏ အမှတ်အသားတံဆိပ် များမှာ—

ပတ်ရုံ	ကာကီ ရောင်
ဦးထုပ်	အပြာ ရောင်
ဦးထုပ်တံဆိပ်	
လက်မောင်းတံဆိပ်	အောက်ခံအဝါရင့်ရောင် ပင့်ကူနက်ရုပ် ဖြစ်သည်။

၎င်းလူငယ်များကိုစစ်ပညာသင်ကြားပေးနိုင်ရန်အတွက်ဆရာ ဖဲသာ (အင်္ဂလိပ် ရေတပ်ထွက်) နှင့်ဖိုးနီ (အင်္ဂလိပ်ကြည်းတပ် ထွက်) တို့အားတာဝန် ပေးအပ်၍လူငယ် များကိုစစ်ပညာသင် ပေးပါသည်။

ကရင်နီအမျိုးသားလူငယ်အစည်းအရုံးတည် ထောင် ဖွဲ့စည်း သော နေ့တွင်ဥက္ကဋ္ဌဦးဘိုထူရီကလူငယ်များအားမှာကြား ချက် (၃) ခွန်းကိုမိန့်ကြားခဲ့သည်။ ၎င်းတို့မှာ—

၁။ သီးခြားလွတ်လပ် သောကရင်နီပြည်ကိုအမြဲတာရှည် စောင့် ရှောက်ထိန်းသိမ်းရန်၊

၂။ သီးခြားလွတ်လပ် သောကရင်နီပြည်ကိုတပါးနိုင်ငံလက် အောက်သို့မအဝင်ခံရန်၊

၃။ ကရင်နီနိုင်ငံ တော်၏ဧကဝန်သည်ကရင်နီအမျိုးသား
တိုင်းပေါ်ဧကဝန်ဖြစ်သည်။ ခသည်တို့ဖြစ်ပေသည်။

ထိုလယ်ပြီး စော ဖျာစဝ် ရွှေသည်လူငယ်များအားနောင် ဗ ခေတ်ကရင်နီပြည်တိုးတိုးတိတ်တိတ်သွား၍ ခေါင်းဆောင်နိုင် ရေးအတွက်နိုင်ငံ ရေးအသိပညာ၊ စစ် ရေးပညာနှင့်အုပ်ချုပ် ရေးပညာများကိုသည်းပွး လေ့ကျင့်လိုက်ကွန်းရှိ ဆောင်ရွက်ပါ သည်။

(စ) ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၂) ရက်နေ့တွင်ရှမ်း ပြည်၊ ပင်လုံမြို့ကျင်းပပြုလုပ် သောညီလာခံအစည်းအဝေးတွင်ကရင်နီအမျိုးသား ခေါင်း ဆောင်များ၊ ကိုယ်စားလှယ် တော်များတစ်ဦးတစ် ယောက်မှ မတက် ရောက် ပေ။ ပင်လုံစာချုပ်တွင်မပါဝင် ကြောင်း ပင်လုံ စာ ချုပ်တို့ကြည့်ပါ။ (ပူးတွဲထားသည်)

(ဆ) ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ(၁၄) ရက် နေ့တွင်ရီးစ်ဝီလျံ ကော်မရှင် (Rees William Commission) မိတ် ဆော် ချက် အရ ဥက္ကဋ္ဌဦးဘီတူရီဦး ဆောင် သော ဘောလခဲနယ် မှလူထုကိုယ်စား လှယ် စော ရွှေ ဘေး၊ ကြယ် ဖိုးကြီးနယ်မှ စော ဖျာစဝ် ရွှေ၊ လူထု ကိုယ် စားလှယ်ဦး အေမြ လေး၊ မိုးဗြဲနယ် မှသိုင်းအောန်၊ လူထုကိုယ် စားလှယ် စော ဘော် ဘေး၊ ယန္တရဝတီနယ်မှ စဝ်လဝီ၊ လူထုကိုယ်စား လှယ် ဦးစိန်နှင့်ဝင်းထိဒသယ်ဝရာမူး(ဖြော ရေးချိန်နှင့် လေးအဝ်ခံ ရသူ) နှင့်လူငယ်ကိုယ်စားလှယ်ဦးအ ဆောင်းတို့တက် ရောက်ခဲ့ပါ သည်။

ထိုရီးစ်ဝီလျံ ကော်မရှင်အစည်းအဝေးတွင်ကရင်နီကိုယ် စား လှယ် များနှင့်မိုးဗြဲကိုယ် စားလှယ် များကအချက် (၁၀) ချက်ကိုတင်ပြခဲ့ ပါသည်။ (ပူးတွဲထား သည်)

၄င်းကိုယ် စားလှယ်တို့၏အချက် (၁၀) ချက်တို့မှာတို့ကယုံးဝ လက်မခံပါ။ ကရင်နီအမျိုးသား ခေါင်း ဆောင်များသည်းမိမိ သီး ခြားလွတ်လပ် သောအမျိုးနိုင်ငံ တော်ကိုဦးငြိမ်း၍ ဆုယ်ထိုင်ထားသည်။

ဗမာလူမျိုးတို့လည်းအယုံအကြည်မရှိဟုအတိအလင်းပြောဆိုခဲ့ပါသည်။
(

) မှတ်တမ်းတိုပြည့်ပါ။

(ဇ) ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင်ဖြစ်သောဗမာပြည်နိုင်ဥပဒေပြုလွှတ်တော်အမတ်ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရာတွင်အမတ်နေရာပေါင်း ၂၅၅ နေရာရှိသည့်အနက်—

ဗမာလူမျိုးအတွက်	၂၁၀	နေရာ
ကရင်အတွက်	၂၄	နေရာ
ကပြားအတွက်	၄	နေရာ
ရှမ်း၊ ချင်း၊ ကချင်	၁၇	နေရာ ဖြစ်သည်။

ဤတွင်ကရင်နီသည်သီးခြားလွတ်လပ်သောပြည်တပြည်ဖြစ်၍ အမတ်ရွေးကောက်သည့်နေရာတွင်မပါကြောင်းပေါ်လွင်ပါသည်။

(ဈ) ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ(၉) ရက်နေ့တွင်ဥပဒေရေးဆွဲရန် အစည်းအဝေးတရပ်တွင်ကရင်နီကိုယ်စားလှယ်တဦးက ဆောက်မှုမတက်ရောက်ခဲ့ပေ။ သို့သော်ကရင်နီအမျိုးသားအဖွဲ့ချုပ်၏ဆန္ဒမပါဝဲ၊ ကရင်နီပြည်ကိုဗမာပြည်တွင်းသို့သွတ်သွင်းရန်ဥပဒေထဲထည့်သွင်းသည်။

(ည) ဤကဲ့သို့ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ(၂၀) ရက်နေ့တွင်ဥဩဠဦးဘီတူရီနှင့် စဝ်သိန်းတို့သည်ဗြိတိသျှဘားမားဘုရင်ခံထံသို့သွားရောက်တွေ့ဆုံပြီး မေးမြန်းစုံစမ်းခဲ့ပါသည်။

(ဋ) ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ(၂၆) ရက်နေ့တွင်အမျိုးသားအနေနှင့်အရဥဩဠဦးဘီတူရီနှင့်စဝ်သိန်းတို့ကိုယ်တိုင်လက်မှတ်ရေးထိုးထားသောတနိုးထိုးစော ကြေငြာစာတစောင်ကိုထုတ်ပြန်ကြေငြာလိုက်ပါသည်။
(ထုတ်ပြန်ကြေငြာချက်ကိုပူးတွဲထားသည်)

(၄) ဥပဒေပြုလွှတ်တော်အစည်းအဝေးတွင်တရားဝင်ကိုယ်စား လှယ် တဦးတယောက်မျှမတက် ရောက်ပါသော်လည်းအကြံပက်စက် ယုတ်ညံ့သော ဖဆပလ ခေါင်းဆောင်တို့သည် ဗမာပြည်မှကရင်နီပြည်သို့လာ၍ ဝမ်းစာရှာ ဖွေစားသောက် သော ဗမာပြည်သား၊ ဗမာလူမျိုး တချို့ကိုမောင်ပိန်နှင့် စောဖျာဝင် ရွှေထီး တော်ဆုပ်က လေးအ ဖြစ်အမှုထမ်းသော အမြဲ လေး တို့နှစ်ဦးအား ဦးဘီတူရီနှင့်စဝ် သိန်း နေရာတွင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်အစည်းအဝေးတက် ရောက် ကြောင်း ဟု ကြော်ငြာတလင်းထိမ်လည်လှည့်ဖြား၍ကရင်နီပြည် အပြည် ဗမာပြည်နှင့်ပူး ပေါင်းရန်သဘောတူ ကြောင်းဥပဒေထဲ သိမ် ထည့်ထည့်သွင်းလိုက်ပါသည်။ (
ကိုကြည့်ပါ).

(၃) ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလမှစ၍ ဖဆပလအဖွဲ့သည်ကရင်နီပြည် ကို ဗမာပြည်လက် အောက်သို့နိုင်ငံ ရေးအနုအာဏ်ဖြင့် သွေးဆောင်လှည့် ဖြားရန်မလွယ်ကူ ကြောင်းသိရှိ၍ယင်းတို့၏ ဗမာလူမျိုး ပါဝင်သော စစ်ပိုတပ်၊ အမှုထမ်းအရာထမ်း၊ ကျောင်းဆရာ၊ ဆရာမများ တို့ကရင်နီပြည်တွင်းသို့သွင်း၍ တစက်မှာမှုအမျိုးသားသစ္စာဖောက် များတို့ထံဆိုးလက် ဆောင် ပေးပြီးသိမ်းခြားလွှယ်လပ် သော ကရင်နီ ပြည်ပ ပျောက်ရန်စတင်အ ကောင်အထည် ဖော်ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ပြုလုပ်ခြင်းသည်မတရား သောပြုလုပ်ခြင်းသာဖြစ် သည်ဟုကရင်နီပြည်သူလူထုနှင့်တကွကရင်နီအမျိုးသားခေါင်းဆောင် များတည်းနုံထက်နှံ့တွက်ခေါ်ပို့လိုက်သည်။ ထိုနည်းတူပင် ကျောင်း သူ ကျောင်းသားထုတလည်းဆန္ဒပြ ခဲ့ပါသည်။

(၅) ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ဗွန်ထဗွင်နိုင်ငံ ရေး ဆုပ် ချုပ် ရေးသင်တန်းတက် ရောက်ရန် အောက်ပါရဲဘော်များကိုရန်ကုန်မြို့ စေလွှတ်ခဲ့သည်။

၁။ တောင် ဘောထခဲမှ စောထယ်ထွး

၂။ မြောက် ဘောထခဲမှ စီ ရွှေး

၃။ ကြယ် ဖိုးကြီး နယ်မှ — လယ်ထွား
၄။ တန္တရဝတီမှ — စထား လို
၅။ မိုးဗြဲနယ်မှ — ဖိုး နီ

(ဈ) ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၉) ရက် နေ့တွင် ဖဆပလဦး ဆောင် သော နယ်ခြားစောင့် ရေးသမားတို့သည်တရုတ်နီအမျိုးသား အစည်းအရုံး နှင့် ချုပ်ရုံးစိုက်ရာ ဥက္ကဋ္ဌဦးသီတွာရီ နေသော မြလဲရွာထိုအခါ ရှုံး မတက်မီ နိုက်(၄)နာရီအချိန်တွင်လက်နက်ကိုင်အကြမ်း ဖက်နည်း ဖြင့်စတင်ဝင် ရောက်ဖျက် ဆီး ခဲ့သည်။ ဥက္ကဋ္ဌဦးသီတွာရီ၏နေအိမ် ကိုလက်နက်မျိုးစုံဖြင့်တရစပ်ပစ်၍ ဥက္ကဋ္ဌဦးသီတွာရီလည်း ဇီဇီ ကိုင် ဆောင် သောတသိုင် သေနတ်ဖြင့်ပြန်လည်ပစ်ခတ်ရာ နယ်ခြား စောင့် ရေးအတွင်းမှနှစ် ယောက် သေ၍ ငါး ယောက်ဒဏ်ရာရရှိ သော ဥက္ကဋ္ဌဦးသီတွာရီနှင့်အ ပေါင်း ပါတို့သည်သီသီက လေးထွက် မြေ ကျသွား ပြီး မော်ဒီးအနီးတဝိုက်တွင်တိမ်း ရှောင် နေ ရ ပါသည်။ ဥက္ကဋ္ဌ ဦး သီတွာရီတိမ်း ရှောင် နေသည့်အချိန်တွင်ပန်ဆက်ရွာသား ဖြစ် သော ဗိုလ်ထိန်နှင့်အ ပေါင်း ပါ(၉) ဦးက ဥက္ကဋ္ဌဦးသီတွာရီကိုသယ်ယူပါထွယ် စောင့် ရှောက် ခဲ့သည်။

(ည) ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၁၅) ရက် နေ့တွင် ဆောင်ငွေကြီး ရောက် ရှိ သောရန်ကုန်သို့နိုင်ငံ ရေး၊ အုပ်ချုပ် ရေးဆောင်တန်းတက်ရောက် သည်းပုံးမည့်ရဲဘော်များသည် ခေါင်း ဆောင်ကြီးများပြန်မှာသဖြင့် မော်ဒီးသို့ပြန်လည် ရောက်ရှိလာသည်။

(ဋ) ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၁၇) ရက် နေ့ည နေ ဝိုင်းအချိန်တွင် မော်ဒီး၊ လိုခဲးလိုရွာနှင့်အစည်းအ ဝေး တရုတ်ကျင်းပ၍ ငွင်းအစည်း အဝေးတွင်တရုတ်နီပြည်ဇဝိမ ဘော်ထိုက်စည်းတည် ထောင်ပြီး ရဲဘော် (၇) ယောက်ဖြစ် သော—

၁။ ရဲဘော် ထောပလို

၂။ ရဲဘော် တော်ဒီ

၃။ ရဲဘော်စံ ရွှေး

၄။ ရဲဘော်ကယ်ထူး

၅။ ရဲဘော်စတား လို

၆။ ရဲဘော်လယ်ထူး

၇။ ရဲဘော်ဖိုး နီ တို့အားကရင်နီတပ်မတော်ကိုဦးစီး ကွပ်ကဲရန်တာဝန် ပေးအပ်ကြပါသည်။

(ဒ) ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၁၀) ရက်နေ့တွင် မော်ချီးမြို့သို့တပ်ချ ထား သော စစ်ရဲတပ်ကိုလက်နက်သိမ်းပြီး၊ ၄င်းစစ်ရဲတပ်တွင်းရှိ လားဟူရဲဘော်တို့သည်ကရင်နီတပ်မတော်နှင့်ပူးပေါင်းလိုက်သည်။

(ဓ) နယ်ခြားကျော် ရေးသမားတို့၏ ကရင်နီပြည်တို့ဝင် ရောက်ဖျက် ကျော် ဒေဝါတား ၅၅ ကိုလွှင် တော်မြို့သို့စဝ်ဘုန်းညာ (စဝ်သိန်း အစ်ကို) ထံအဝေး ရောက်ရှိ သောကရင်နီအမျိုးသားများ အား အကြောင်းကြားရန်အတွက် ၄င်း၏ မော်ဘော်တား ဒဂွိုင်အာ အတိုး ထို တောင်ကြီးမြို့သို့ စေလွှတ်လိုက်သည်။ ထိုနှင့်တိုင်းတိုနယ်တွင် သာသနာအမှုဆောင် သောနှစ်ခြင်းခရစ်ယာန်အသင်း ဆုပ် ဆရာသီဖွာရသရာ တော်ချစ် ရွှေအားကျိုင် မှေ့ခဲ့ ငှိုအဖြဲ့ကရင်နီ အမျိုးသားအများဆုံးရှိ သောအမှတ် (၁၃) စစ်ရဲတပ်သို့အကြောင်း ကြားရန်တာဝန် ပေးအပ်ပါသည်။ ၄င်းစစ်ရဲတပ်ကိုဦးဆောင် သောတပ်မှူးများမှာ—

၁။ ဗိုလ်ကြီး ဖွဝင်း — ကယန်း

၂။ ဗိုလ်ဖိန်း — ကယန်း

၃။ ဗိုလ်သန်းဖေ — ကရင်

၄။ ဗိုလ်လမြိုင် — ကယန်း

၅။ ဒု—ဗိုလ် ရွှေးဖဲ — ကယား

၆။ ဒု—ဗိုလ် သောင်းတန် ကရင်

၇။ ဒု—ဗိုလ်ထီးနို ကယော

တို့ဖြစ်ပြီး၊ ကြိုးမဲ့ကြေးနန်းအဆက်အသွယ်ကို ဗိုလ်လတယ်နဂိုရ်ထွန်း အား တာဝန်ယူနိုင်းသည်။

(ခ) ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လကုန်ပိုင်းတွင် နယ်ချဲ့ဗမာများ ကျော် ရေး သမား တို့သည်အမျိုးသားသစ္စာဖောက်နှင့်အတူ ဥဆ ဍဦးသီတုရိ ကို လုပ်ကြံရန်ကြံ ဖုံးကြီးနယ် စောဖျာစဝ် ရွှေထံသွား ရောက်၍ ကရင် နီပြည်တွင်းငြိမ်း ချမ်း ရေးအတွက်နိုင်ငံ ရေးအရ ဆွေး နွေး ရန် ဥဆ ဍဦးသီတုရိနှင့် တွေ့လို ကြောင်း၊ ဦးသီတုရိကို မြို့က ပေါက်မရှမ်း ဂေရဟုံးထုံတတ် ပေးပြီး ဥဆ ဍဦးသီတုရိကိုပြန်မှာခဲ့ သည်။

စောဖျာစဝ် ရွှေလည်း နယ်ချဲ့တို့နှင့်အမျိုးသားသစ္စာဖောက် တို့၏လှည့်ကွက်ကို မမြင်ပဲ၊ ယင်းတို့၏တာဝန်ခံသည့်အတိုင်းထုံကြည် သဖြင့်ဥဆ ဍဦးသီတုရိထံပြန်မှာလိုက်သောကြောင့်ရေး၌ မော်ပိုး ဆို ၊ ဓော်ဝယ်နှင့်တောင်ဝေ တို့ကိုသွားပို့ ခဲ့သည်။

ဥဆ ဍဦးသီတုရိလည်း စောဖျာစဝ် ရွှေစာကိုလက်ခံရရှိ သောအခါထက်တယ် ငြိမ်းချမ်း ရေးလိုလားသည်ကု အောက် မှ သ ဖြင့် မော်ပိုးသို့နှင့်အတူ စောဖျာစဝ် ရွှေ နေ ဖရူဆိုမြို့သို့ပြန်သွား လေသည်။

ဥဆ ဍဦးသီတုရိသည် ဖရူဆိုမြို့သို့ပြန် ရောက် သောအခါနယ် ချဲ့အုပ်စုတို့သည်ယင်းတို့၏ဟထိအတိုင်းငြိမ်း ချမ်း ရေးအတွက် မဆွေး နွေး ပဲ ဦးသီတုရိကိုကြိုးတုပ်ပြီးလျှင် သော်မြူ ချုပ် ထောင်ထဲသို့သွင်း လေသည်။ ဥဆ ဍဦးသီတုရိအား ချုပ် ထောင်ထဲ နေစဉ် ထောင်ဝင်စာ တွေ့ရန်ဝိလိုထဦးတညီးသားအခွင့်ရရှိ သော်လည်းစကား ပြောခွင့် မရရှိခဲ့ပါ။ ထိုအချိန်တွင်ဦးသီနှင့်ပါလာ သော ဒေးဝါခ်း သား မော်ပိုးလိုကိုလည်းယင်းတို့ကသတ်ပစ်လိုက်သည်။

အသာအချုပ်ထောင်ထဲ ရောက်၍ ကြောင်းကြားသိရ၍ ၄င်းပေါ် သွားဖြစ်သူ နန်းမယ်ခုံမှ အမတ်ကြီးစိုင်းနို့နှင့် ဥက္ကဋ္ဌဦးဘီတူရီ ပေါ် ပူထိပ်ထောင်း ဖျော့(ထီးလသူ ခု ရွှေသဘား) တို့သည်အ ... ကိုသွားကြည့် ရန်စီစဉ် နေစဉ်ယင်းတို့ကအမတ်ကြီးစိုင်းနို့နှင့် ထောင်း ဖျော့ ကို သတ်ပစ်လိုက်ပြန်သည်။ ထိုနည်းတူပင် ဦးဘီတူရီတိမ်းရှောင် နေစဉ် ဦးဘီတူရီအားတူညီလိုင်းပင်း သော ဆို ဆောသဲရွာသူကြီး အား ရယ် တို့လည်းသတ်ပစ်လိုက်သည်။

ထိုဆက်တည်းမှာပင်လွိုင်ကော်မြို့အရင်၊ ထယားရွာ လူကြီး များ ၊ ကျေးလက် တောရွာတွင်၍ သောသာသနာ့အရာရှိများနှင့် သူကြီးများတို့အမ်းဆီး၍ လွိုင်ကော်မြို့အကျဉ်းထောင်သို့လုံးထဲတို့ မ ထိုင်မအိပ်ရတတ်သည်အထိ နေ့ ရောညပါမတ်တပ်ရပ်ရ သောအခြေသို့ ပြုတ်သိပ်လိုက်သည်။

(ဂ) ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ(၇)ရက် နေ့ည(၁၁)နာရီအချိန် တွင်နယ်ခြားကျော် ရေးသမားများနှင့်အဖွဲ့သားသစ္စာ ခံဖိတ်တို့ သည်ဥက္ကဋ္ဌဦးဘီတူရီတို့အကျဉ်းထောင်မှထုတ်၍ ဂုံနီအိတ်ကြီး တလုံးထဲ သို့ထည့်သွင်းကာရဲ—ဒ ဂိုင်ဆာ မောင်ငြိမ်းအား ချုပ်ဗလက်(၃) တန်ကားထဲစီးဖြင့်ကြိုးနှင့်လွိုင်ကော်မြို့တပါတ်လှည့်လိုက်ခဲ့စေပြီး ၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ(၈)ရက် နေ့သန်းခေါင်ကျော်အချိန် တွင်လွိုင်ကော်မြို့အလယ်တံတား ပေါ်၌ရပ် စေသည်။ ထိုအခါနယ်ခြား သမားတို့သည် နောက်မှကြိုးကို ဖြေ၍ ဂုံနီအိတ်ထဲ၌ ရှိသော ဥက္ကဋ္ဌဦးဘီတူရီ တို့ကိုစူပ်ဘယ်နတ်ဖြင့်အချက် ပေါင်းများစွာထိုးပြီး ဥက္ကဋ္ဌဦးဘီတူရီ တို့ဘီလူးချောင်းထဲသို့ ရက်စက်စွာပစ်ချ သတ်ဖြတ်လိုက်ပါသည်။

(ဃ) ဥက္ကဋ္ဌဦးဘီတူရီကျဆုံးပြီးသည့်နောက်လွိုင်ကော်မြို့ရှိရပ်မိရပ်ဖ အချို့ကိုသတ်ရန် ဗိန်းချိပ်သို့ပို့ ထားသည်။ အဆိုပါရပ်မိရပ်ဖများမှာ

၁။ စတော်ဂျေး(ခေါ်)လှဦး
၂။ ချက်သင်(ခေါ်)တသား လသား
၃။ ဦးချစ်စိန်
၄။ နီထလစ်
၅။ ဝီလို
၆။ ဆောသိချင်း
၇။ ရွှေဘိုး — တို့ဖြစ်သည်။

အခန်း — ၂။ ဥဩဋ္ဌစစ် ရွှေလက်ထက်။

၁၉၄၀ပြည့်နှစ်၊ စက်တင်ဘာလ(၀) ရက် နေ့မှ—
၁၉၅၆ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ(၁) ရက် နေ့အထိ+

ဥဩဋ္ဌစစ် ရွှေသည်ကြွယ် ဖိုးကြီးနယ်ခေါ် ဆော်ဘွားဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်အခါက အထက်တန်း ကျောင်းအထိပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး၊ ဒုတိယတန်းအစ်မဖြစ်မီ၊ အင်္ဂလိပ်ဗ မဟာသင်တော်( ). ဖြင့်ဝင် ရောက်၍ ဒု ဗိုလ်အဆင့်ရခဲ့ သော်သူဖြစ်သည်။ ဥဩဋ္ဌစစ် ရွှေသည်လူငယ်လူရွယ်ဖြစ်စဉ် ထား မကောင်းတော်ပြင်အထိအချုပ်ခံနေရပါ သောသူဖြစ်သည်။

ဥဩဋ္ဌဦးသိဗ္ဗရီအသက်ခံပြီးသည်နှင့် စောဖျာစစ် ရွှေသည်နယ်ခဲ့သမား များနှင့်အမျိုးသားသစ္စာ ဖေါက်တို့တမ်မှီအား ပေးထားခဲ့ သောထက်အတိုင်းထတိ မတည် သော ကြောင့်ခုခံ တော်လှန် ရေးထဲသို့ ခြေစုံပစ်ဝင် ရောက်လိုက်ပါသည်။ စောဖျာစစ် ရွှေလက်ထက်တွင်—

(က) ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ဆက်တင်ဘာလ(၂၄) ရက် နေ့တွင်ကရင်နီအမျိုး သားအများအပါဝင် သောလှိုင် မြေ့မှစစ်ကုမ္ပဏီ(၁၃) သည် ဗိုလ်ကြီးလှဝင်းဦး ဆောင်ပြီးတော်လှန်+ ဆော်ဂျင်ကြီးသို့ပြန်ရောက် လာ၍ ဆောင်ကြီးမြို့တွင်ရှိ သောကရင်နီအမျိုးသား တပ်သား အချို့နှင့်ပူး ပေါင်း၍တရက်တည်း၌ထက်ရက်ဖို့ နေ့ည(၁၁)နာရီ အချိန်တွင်လှိုင် တော်မြို့တမြို့လုံး ကိုပြန်လည်သိမ်းပိုက် နိုင် ခဲ့သည်။

(ခ) ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ(၂၃) ရက် နေ့တွင် ဓါတ်တိုင်ဘက်မှ အမတ်ကြီး ပေါလုဦး ဆောင် သော အမျိုးသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့ သည်ဖှိုင် ကောဘ်မြို့သို့ ဆိုက် ရောက်လာသည်။

(စ) ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ(၂၆) ရက် နေ့ည နေ(၃)နာရီ အချိန်တွင် မေဘ်နီးမှဆုတ်လာ သော ရန်သူတပ်ခွဲတခွဲကို ဗိုလ် လမြိုင် ဦး ဆောင် သော တပ်စုတစုတယင်းတို့အား ဖမ်း ဆီး ၍ လက်နက်သိမ်း ယူလိုက်သည်။

(သ) ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ(၂၇) ရက် နေ့တွင် မေဘ်နီးစစ် ကြောင်းမှရဲ ဘော်(၇) ဘော်ဦး ဆောင် သော တရင်နီတစ် မ ဆော်နှင့်ကြယ် ဖိုးကြီးနယ်တဝိုက်တွင်ပျက်ပြား နေသည့်ရဲဘော် စော မော်ရယ်တို့ခေါ်တပ်များသည် ဥဩ ၄စ် ရွှေနှင့်တဖွဲ့ကိုင် ကောဘ်မြို့သို့ပြန်လည် ရောက်ရှိလာသည်။

ဤကဲ့သို့ နိုင်ငံတခုလုံးကိုပြန်လည်သိမ်း ပိုက်နိုင်ရခြင်း အကြောင်းရင်းမှာ အောက်ပါစစ် ကြောင်း လေး ကြောင်းနှင့် တရင်နီပြည်ရှိအမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်မှုတို့ ကြောင့် အောင်မြင် မှုရရှိခဲ့ခြင်းဖြစ် ပေသည်–

ပထမစစ် ကြောင်း – ဖှိုင်ဒေ့မှဖှိုင် ကောဘ်သို့စစ် ကြောင်း
ဒုတိယစစ် ကြောင်း – မေဘ်နီးမှဖှိုင် ကောဘ်သို့စစ် ကြောင်း
တတိယစစ် ကြောင်း – ဓါတ်တိုင်မှဖှိုင် ကောဘ်သို့စစ် ကြောင်း
စတုတ္ထစစ် ကြောင်း – ကြယ် ဖိုးကြီးနယ်မှဖှိုင် ကောဘ်သို့စစ်ကြောင်း

(င) ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ(၃) ရက် နေ့တွင်အစည်း အဝေးပြုလုပ်ပြီး အုပ်ချုပ် ရေးနှင့်အဖွဲ့ကိုပြန်လည် ဖွဲ့စည်းလိုက်ပါ သည်။

၁။ တရင်နီရှမရင်း ကောင်စီ၊ နိုင်ငံ တော်ဥဩ ၄ထိုဝေ ဘျာ စစ်ရွှေအားသည်း ဆောင်း၊

၂။ အတွင်း ရေးမှူး ချုပ်အ နေဖြင့်ဝ တော ဝေဆိုး(ဓော်)မှဦး အားယည်း ဆောင်း၊

၃။ ဥသြဌစဝ် ရွှေဒီတိုက် ရေးအတွင်း ရေးမှူးတို့ကို စောဘ(ခ) ကော်ဘအဘးလည်း ကောင်း၊

၄။ တာဝှယ် ရေးတာဝန်ခံကို စောဘခဲ ရေအဘးလည်း ကောင်း၊

၅။ တစ်တိုဦးစီးရန်စစ်ဦးစီး ချုပ်အ နေဖြင့် ဗိုလ်မှူး ချုပ်ဖွဝင်း အဘးလည်း ကောင်း၊

၆။ တစ်ဝိုဏ္ဍာစုံ ဆောင်းဖြန့်ဖြူး ရေးအတွက်ဆရာဘနီအဘးလည်း ကောင်း၊

၇။ စစ်သင် ရေးမှူးအ နေဖြင့်ဗိုလ်ကြီး ဘောပလိုအဘးလည်းကောင်း

၈။ နယ်အသီးသီး၌ စောဖျာများအဖြစ်—

ကြယ် ဒိုးကြီးနယ်တွင် စောဖျာဦးရယ်
ထန္တရဝတီနယ်တွင် စောဖျာစံဝ်ဖီနှ
ဘောလခဲနယ်တွင်ဝီလဆင်ဘိုရှရီ
မိုးဗြဲနယ်တွင်အမတ်ကြီး ပေါလုံ တို့အဘးလည်း ကောင်းအသီးသီး တာဝန် ပေးအပ်လိုက်ပါသည်။

အစည်းအဝေး၌ဆုံးဖြတ် ချမှတ် ချက်အရတစ်ကိုတိုး ခွဲရန် အတွက်နယ်၌ စောဖျာများအဘးစုစ်ဃဘးစု ဆောင်းရန်တာဝန် ပေးအပ်သဖြင့်၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလအန်းတွင်တစ် ခင် အဘး (၂၀၀၀) နှစ် ထောင်စု ဆောင်းရ၍ခဲ့သည်။

(စ) ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၇) ရက် နေ့တွင် ဖဆပလအဖွဲ့မှဗိုလ် ရန်အောင်နှင့် စောကြာတိုးထုံအရင်နီ ခေါင်း ဆောင်များနှင့် ဆွေး နွေးရန် စေလွှတ်သဖြင့် ကောင်ကြီး၌တဆင့်လှိုင်ကော်မြို့သို့ ရောက်ရှိလာသည်။ ထို နောက်လတ္တနီပိုင်းတွင် ချင်းတစ်ထတပ်ကို လှိုင်ကော်မြို့သို့ပို့လာသည်။ အစကနဦးတွင်ငြိမ်း ချမ်းရေးအတွက် အတူတကွ နေရန် ပြောသဖြင့်ငှင်း ခုနှစ်ဒီဇင်ဘာလ (၂၄) (၂၅) ရက် နေ့တွင် ချင်းတပ်နှင့်ကရင်နီတစ်မှ ကော်တို့သည် ခရစ်စမတ် ပွဲ ဆောင်ကိုအတူတကွကျင်းပခဲ့ ပေသည်။ သို့ သော် ခရစ်စမတ်ပွဲ ပြီး သည်နှင့်ချင်းတပ်သည်လှိုင်ကော်နှင်း ဖောက်သို့စစ်ထိုးလာပြန်သည်။

ကရင်နီတပ်မ တော်လည်းပြန်လည် ခုခံတိုက်ခိုက်၍ ချင်းတပ်မှာ တပ်ခွဲတခွဲလုံး သေကြေဒဏ်ရာရပြီးပြန်လည်ဆုတ်ခွာသွားရသည်။

(ဆ) ထိုအချိန်တွင်ကရင်နီတပ်မ တော်တို့ ရိက္ခာစီစဉ်ဖြန့်ဖြူးထုတ်လုပ် ပေးရသည့်အရာသာမက နေ သော ရွာသည်အိမ်ခြေ (၅) လုံးသာ ရှိသည့် နောင်ပုလဲ ဒေါသယ်တီရွာဖြစ်ပြီး ၊ ၎င်းအိမ်တို့ ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၇) ရက် နေ့တွင် လေယာဉ်ဖြင့်ဗုံး (၁၇) လုံးကြဲတာ တော် သေနတ်ဖြင့်လာပစ်ခြင်းတို့ခံခဲ့ရသည်။ အရာ အနီ ဒေါ်နွားထီး ဒဏ်ရာအနည်းငယ်သာရရှိသည်မှအပအခြား တစုံ တရာထိခိုက်မှုမရှိခဲ့ချေ။

(ဇ) ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၂၉) ရက် နေ့တွင်ဗ လေ ယာဉ်မှ ရှ ဆောင်းသည့်ရန်သူတပ်များသည်အင်အား အပြည့်အစုံနှင့်လွိုင် ကော်မြို့သို့ဝင် ရောက်တိုက် ခိုက်ရာ ဆုတ်ခွာပြန်သည်။ ယင်းတို့ သည် မှန်တိုင်းယပ်ထူအမည် ပေးထားသည်။

(ဈ) ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၁၂) ရက် နေ့တွင် မေမြို့ ရှိ သော ကရင်တပ်ရင်း (၃) ဗိုလ်ကြီးထွန်း အေးဦး ဆောင် သည့် တပ်ခွဲတခွဲသည်က လော တောင်ကြီးမှတဆင့်လွိုင် ကော်မြို့သို့ရောက် ရှိလာပြီး ကရင်နီတပ်မ တော်နှင့်ပူး ပေါင်းသည်။

(ည) ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၂၅) ရက် နေ့တွင်အင်းစိန် မှ ဗိုလ်မှူးရစ်ချမင်း (ခ) ထော်ပလိုဦး ဆောင် သော တပ်နှင့် ဗိုလ်မှူး နောင်စိုင်းဦး ဆောင် သော တချင်းတပ်တို့သည်လွိုင်ကော် မြို့သို့ပြန် ရောက် ရှိလာသည်။ ထိုလအာ လာ အတွင်း ဗိုလ်မှူးအယ်စ် ဒီနီး ဦး ဆောင် သော ကရင်တပ်ရင်း (၃) သည် တောင်ကြီး မှလွိုင် ကော်သို့ ရောက်ရှိလာသည်။

(ဋ) ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ နွေရာသီပိုင်းတွင် မဟာ မိတ်တ ချင်းတပ်တရင်း တပ်တို့နှင့်ပူးတွဲပြီး တောင်ကြီးသို့ ချီတက် ခဲ့သည်။ ဗိုလ်မှူး နောင် စိုင်းဦး ဆောင် သော တချင်းအဖွဲ့က ချင်ပြည်ပြန်တက်ရန် ဥဿန စဝ် ရွှေတအရာအနီထံ ငွေ ၃၀၀၀၀/ ချေးသည်။

(၆) ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ပြဝ္ဂတ်လ(၃၁) ရက် နေ့တွင်ရန်သူသည် ခေတ်မီ လက်နက်များနှင့်ကုန်း ကြောင်း ရေ ကြောင်းဖြင့်ထိုးစစ်ဆင်လာ ပြန်ရာကရင်နီအစိုးရနှင့်တပ်များသည် မော်ချီး ဖက်သို့ဆုတ် ခွါ ရသည်။ ထိုကာလအတွင်းကရင်နီအစိုးရရုံးကို မော်ချီးတွင်ထားရှိ မှု စစ် ရေးကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ တပ်မတော်ဌာနချုပ်ရုံးကို ဖါးခေါင်း တွင်ထားရှိသည်။

(၇) ထိုအချိန်တွင်ကရင်နီအစိုးရသည်ကရင်နီစုပေါင်းတောင်စီအနေ ဖြင့်ရပ်တည်ပြီး စုပေါင်း ခေါ်ခဲ့ခြင်း( ) နိုင်ငံ တော်ဥက္ကဋ္ဌတာဝန်ကို စောဖျာစစ် ရှေ့ဆက်လက်တာဝန် ယူ၍ နယ်အသီးသီး၏ ခေါင်း ဆောင် များအဖြစ်—

ကန္တာရဝတီ၌ စောဖျာစစ်ဖိန

ကြယ်ဖိုးကြီး၌ စောဖျာဦး ရယ်

ဘောလခဲ၌ ဦးလိုဘာထူး

နီးဗြဲ၌ ပေါ်ထူ ဟူ၍တာဝန် ပေးအပ်ခဲ့ပါသည်။

တပ်ကိုမူ ဧကာဒိသူး ဆေတစ်နှင့်ပူးတွဲ၍ ဝင်းသဂြိုဟ်အမည် ဖြင့် ယည်း တောင်း၊ တခါတရံ ဗိုလ်(၁) တောင်ငူဘရိဂိတ်(No. 1 Towngoo Brigade.)ဟူ၍ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ တပ်ကို ဦးစီး ကွပ်ကဲရန်—

၁။ ဗိုလ်မှူးကြီးလှ (Brig Hla Win) ဝင်း

၂။ ဗိုလ်မှူး ရေးရာမှူး (Brigade Major) Living Stone.

၃။ ထင်မတော်တပ် ထောက် (Quarter Master General) ဘ ဘေး လို

၄။ တပ်ရင်းမှူးများအဖြစ်—

တပ်ရင်း (၁) ဗိုလ်မှူးလထန်

တပ်ရင်း (၂) ဗိုလ်မှူးဘွားရယ်

တပ်ရင်း (၃) ဗိုလ်မှူး ရွှေးခဲခရောင်း

ကိုအားတာဝန် ပေးအပ်လိုက်ပါသည်။ ထိုအချိန်တွင်ဥက္ကဋ္ဌစဝ်ရွှေကို ဗိုလ်ဗန်းကလုပ်ကြံရန်အစီအစဉ်ရှိသဖြင့် ဗိုလ်မှူးတာအားလုံအား ဗိုလ်ဗန်းကိုလိုက်လံတိုက်ခိုက်ရန်တာဝန် ပေးအပ်သည်။

(ခ) ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင်ဥက္ကဋ္ဌစဝ် ရွှေသည်အန်တော် မြို့၌ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးလီးမီး(LIMI) နှင့်အပြန်အလှန်တွေ့ဆုံရန်သဘော တူစာချုပ်ချုပ်ဆိုခဲ့သည်။ ၎င်းခုနှစ် မတ်လအတွင်း ဗိုလ်မှူး ချုပ် ချန်ဖွေမ်ဦး ဆောင်သော(K.M.T) တပ်သည်ကရင်နီပြည် သို့ဝင် ရောက်လာသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဗိုလ်မှူး ယောပလိုဦး ဆောင်သော တပ်သည် ရှမ်းပြည်နယ်ဖော်နှံလည်း ကောင်း၊ မယ်စိုရှင်နှံလည်း ကောင်းစခန်းချခဲ့သည်။ (KMT.) ဖက်မှ(MR. HO.) ဦး ဆောင် သောအဖွဲ့သည်မယ်ဆိုနန်တွင်စစ်သင်တန်းလာရောက် ဖွင့်လှစ်သဖြင့်ဥက္ကဋ္ဌစဝ် ရွှေညွှန်ကြားချက်အရ ဗိုလ်မှူး ယောပလို သည်သိလွင်မြစ်အနောက်ဖက်သို့ ရွှေ့ပြောင်းရသည်။

(ဂ) ထိုအချိန်တွင်ကရင်နီအနီးရသည် ဖော်ချိုးမိုင်းတွင်းမှခဲများ ကို ယိုးဒယားသို့ ရောင်းရန်နယ်ရှင်စော်ဖွား၊ ခေါင်း ဆောင် များအားတာဝန် ပေး၍ ရရှိသောအမြတ် ငွေများနှင့် စော်ဖွား စဝ်ဗီနအားတပ်ရင်း(၂) ဗိုလ်မှူးဗျားရယ်ဦး ဆောင် သော တပ်၊ ရှောဖွားဦးရယ်အားတပ်ရင်း(၃) ဗိုလ်မှူး ရွှေး ခဲ ခ ရောင်းဦး ဆောင် သောတပ်၊ ဗိုလ်သာထူးအားတပ်ရင်း(၁) ဗိုလ်မှူးလထန်ဦး ဆောင် သောတပ်များအတွက်လိုအပ်သည်များကို စီစဉ် ဆောင်ရွက် ပေး စေ၏။ သို့သော် စော်ဖွားစဝ်ဗီန မှ အပအခြား ခေါင်း ဆောင် များသည်တပ်၏လိုအပ်ချက်များကို မ စီစဉ် ပေးပဲကိုယ် ရေးကိုယ်တာအတွက်သာအသုံးပြုခဲ့သည့် အပြင် ၊ တပ်ရင်းများ ဝင် ရောက်လာ၍ကရင်နီအမျိုးသားများနှင့်တပ် အတွက်အကူအညီမ ပေးပဲအ ပေါ် စီးသ ဘောဖြင့်ပြုလုပ်လိုသဖြင့်ဗိုလ် မှူးလထန်နှင့်တပ်ဖွဲ့အချို့သည်ရန်သူ့ဘက်အညံ့ခံလိုက်ပါသည်။ ထိုကာလ အတောအတွင်း ဗိုလ်ကြီးအာထူးအသက်ခံရသည်။

(ဂ) ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင်ဥက္ကဋ္ဌစဝ် ရွှေသည် ဗိုလ်မှူးဘျားရယ် ဦး ဆောင် သော တပ်ကို ကော်သူး လေတပ်မဟာ (၂) ဒေဝိယာ ဖြစ် သော ရေလျှံ၊ ဌာနစီးဘိုသို့ စစ်ကူပို့၏။ ထို့နောက် ဗိုလ်မှူး စောမော် ရယ် ဦး ဆောင် သောတပ်ကိုထပ်ပို့ပြီး ဗိုလ်မှူးဘျားရယ်တပ်ကိုကရင် နီပြည်သို့ပြန်လည်ခေါ် ဆောင်သည်။

(ဃ) ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ဗိုလ်မှူး စော မော်ရယ် ဦး ဆောင် သောတပ်မှ ဗိုလ်စုရယ် ဦး ဆောင်သည့်တပ်စုတစ်စုသည်ထန်းတပင်နယ် တွင်မှုန်း၍၊ ဇရပ်ကြီး၌လက်နက် ချအညံ့ခံသည်။ ကျန် သောတပ်များ တို့ ဗိုလ်ကြီးသယ်မြရယ်တဦး ဆောင်ပြီးကရင်နီပြည်သို့ပြန်ဆက်လာသည်။ ထိုကာလအ တောအတွင်း ဗိုလ်မှူး စော မော်ရယ်သည်ဖြတ်လမ်းတုန်း ရှေ့တ စခန်းဘက်သို့ ရွှေ့ပြောင်းသည်။

(င) ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလကုန်ပိုင်းတွင် စော ဖျာဦးရယ် နှင့် ဗိုလ်မှူးဘျားရယ် ဦး ဆောင် သောအဖွဲ့သည်ရန်သူထံလက်နက် ချအညံ့ ခံသည်။

(စ) ဤအ တောအတွင်းဗိုလ်မှူးချုပ်ဟ္ဂဝင်းသည်မိမိအိမ် ထောင် ရေးအဆင် အခဲကြောင့်အနားယူစဉ်ကရင်နီတပ်မ တော်ကိုတပ်မဟာ မှူးအနေ ဖြင့်ဗိုလ်မှူးချုပ် စော မော လေး (ခ) ကဝယ်ဒီ ကယိ ရောထ်ဦးထီ ကွပ်ကဲသည်။ တပ်မဟာ ရေးရာ (Brigade Major) ကို ဗိုလ်မှူးအား ကော (ခ) ဂျက်ဆင်ဝရာဇူ (ဥက္ကဋ္ဌစဝ် ရွှေ၏ ယောက်ဖ) ကိုတာဝန် ပေးအပ်သည်။

(ဆ) ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင်ဗိုလ်မှူး မော လေး (ခ) ကဝယ်ဒီသည် ကော်သူးလေ သို့ပြန်သွားသဖြင့်ဥက္ကဋ္ဌစဝ် ရွှေကဗိုလ်မှူး သောပုလိုအားဗဟိုဌာန ချုပ်သို့ပြန် ခေါ်၍တပ်ကိုဦးစီးကွပ်ကဲစေသည်။ ထို့နှစ်မှစ၍နယ်လေး နယ်ကိုယ်စားပြုသောကရင်နီနိုင်ငံ တော်အစိုးရဖွဲ့စည်းလိုက်သည် ။
(စာမျက်နှာ— တွင် ဖော်ပြထားပါသည်)
နိုင်ငံ တော်၏အမည်ကို "ကရင်နီပြည် ထောင်စု"
အင်္ဂလိပ်ဘာသာအားဖြင့်(United Karenni State-UKS)

အတိုကောက်အားဖြင့် (UKS.)
ကရင်နီအစိုးရကို (THE GOVERNMENT OF UNITED KARENNI STATE.) ကရင်နီပြည်ထောင်စုအစိုးရဟု ခေါ်ပါသည်။
တပ်တို့ကိုကရင်နီလွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (UNITED KARENNI STATE INDEPENDENT ARMY)(U.K.S.I.A) ခေါ်ဆို၍ တပ်တို့ဦးစီးကွပ်ကဲရန် ဗိုလ်မှူးချုပ်ရစ်ချီမင်း(ခ) ယောပလိုအီး လည်းကောင်း၊ စစ်ဆင်ရေးမှူးနှင့်စစ်သင်တန်းမှူးကို ဗိုလ်မှူး ထူးတပေါ်(ခ) ဗိုလ်မှူး ရွှေနီအားလည်းကောင်း တာဝန်ပေးအပ်ပြီး အောက်ပါ တော်လံ(၃) ခုကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်–

(၁) ဗိုလ်မှူး စောမော်ရယ်ဦးဆောင်သောအမှတ် ၁ တော်လံ

(၂) ဗိုလ်မှူးရန်အောင်ဦးဆောင်သောအမှတ် ၂ တော်လံ

(၃) ဗိုလ်မှူးဆယ်မြရယ်ဦးဆောင်သောအမှတ် ၃ တော်လံ

၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မေလတွင်ပြည်သူ့လွှတ်တော် တောင်းဆိုချက်အရ၊ ဥက္ကဋ္ဌစဝ်ရွှေသည်ဗိုလ်မှူးဆယ်မြရယ်အား ထွားခီးရွာတွင် အလယ်တန်းကျောင်းဖွင့်လှစ်စေ၍ ကျောင်းအုပ်နှင့်၎င်းနယ်မြေတို့အုပ်ချုပ်ကွပ်ကဲရန်တာဝန် ပေးအပ်သဖြင့် တော်လံ–၃ တို့ဗိုလ် မော်ပိုးလိုး အား တာဝန်လွှဲအပ်ရပါသည်။

(ပ) ဥက္ကဋ္ဌစဝ်ရွှေသည်အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားကို ချမှတ်ရန် အစီအစဉ် ပြုပါသော်လည်း ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ(၁) ရက်နေ့တွင် ငှက်ဖျားရောဂါဖြင့် မော်ချီးအနီး သာပါနီးထာရွာတွင်ကွယ်လွန် အနိစ္စရောက်လေသည်။ ဥက္ကဋ္ဌစဝ်ရွှေ ၏အလောင်းကို ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ(၂) ရက်နေ့တွင်ကျိုးခီးရွာသို့ ဆောင်ယူလာပြီး(၇) ရက်တိတိထားကာ ကျိုးခီးသင်္ချိုင်းကုန်းတွင်အမိန့်တော် ပြန်၍ ၎င်း၏ရုပ်ကလာပ်ကိုဘုတ်ရွာသင်္ချိုင်းကုန်း၌ ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ(၉) ရက် နေ့တွင်သဂြိုဟ်လိုက်ပါသည်။

အခန်း — ၃။ ဥက္ကဋ္ဌ ကတ်သရင်း ရွှေ။

၁၉၇၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလမှ မေလအထိ။

ဥက္ကဋ္ဌစော် ရွှေကွယ်လွန်ပြီးသည် နောက် ၄င်း၏ ဇနီးကတ်သရင်း ရွှေအား ၁၉၇၆ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင်တင် မြှောက်ပါ သော်လည်း ၄င်းသည် သားသမီးတို့နှင့်အတူ ခွင့်ပန်ပြီး မေလတွင် တောင်ငူမှတဆင့် တောင်ကြီးမြို့သို့ပြန်သွားပါသည်။

အခန်း — ၄။ ဥက္ကဋ္ဌ ဘောပလို (ခ) ရစ်ချိမင်း။

၁၉၇၆ ခုနှစ်၊ မေလမှ ၁၉၇၇ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလအထိ။

ဥက္ကဋ္ဌကတ်သရင်း ရွှေထွက်သွားပြီးသည် နောက် ဒု–ဥက္ကဋ္ဌ ဘောပလို သည် ဥက္ကဋ္ဌတာဝန်ကို ပူးတွဲတာဝန်ယူထားပါသည်။ ဒု–ဥက္ကဋ္ဌ ဘောပလိုသည် ကရင်နီပြည် တသိုးခြံးရွာ နေ၊ အဘသာ ဘသနာဘာသာရပ်ဝါဆရာ ဆော်ထိုခွဲ၏ သားဖြစ်သည်။ တက္ကသိုလ်အထိ ပညာသင်ခဲ့သည်။ ဂျပန်စစ်ပညာကိုလည်း တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ဥက္ကဋ္ဌ ကတ်သရင်း ရွှေထွက်သွားပြီးသည် နောက် ဒု–ဥက္ကဋ္ဌတာဝန် ထမ်းဆောင် နေစဉ်–

(က) နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေးသင်တန်းတို့ (၃) ကြိမ်တိုင်တိုင် ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။

၁။ ၁၉၇၆ ခုနှစ်၊ မေလကုန်တွင် ဘူကိုရွာ၌ တကြိမ်၊

၂။ ၁၉၇၆ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် ဝေဂျော်ပိုရွာ၌ တကြိမ်၊

၃။ ၁၉၇၇ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ဖွေးလေးဒိုရွာ၌ တကြိမ်တို့ဖြစ်သည်။

(ခ) ၁၉၇၇ ခုနှစ်၊ မေလ (၂) ရက်နေ့တွင် ကရင်နီအမျိုးသားအစည်းအရုံးကို ကရင်နီအမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီသို့ တိုးမြှင့်ဖွဲ့စည်းလိုက်ပါသည်။ အဆိုပါ ကရင်နီအမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီ ခေါင်းဆောင်များမှာ–

၁။ ပါတီဥက္ကဋ္ဌ	ရဲဘော် ဘောပလို
၂။ ပါတီအတွင်းရေးမှူး	ရဲဘော် ဆယ်မြူရယ်
၃။ ပါတီဗဟို ကော်မီတီဝင်	ရဲဘော်စ ကောမူးအေး
၄။ ပါတီဗဟို ကော်မီတီဝင်	ရဲဘော်စ ကော ဝေဆိုး
၅။ ပါတီဗဟို ကော်မီတီဝင်	ရဲဘော် မီးဒီ
၆။ ပါတီဗဟို ကော်မီတီဝင်	ရဲဘော် ကျော်ဒီနိုင်

၇။ ပါတီဗဟို ကော်မီတီဝင် ရဲဘော်တာသအယ် ဖိုး
၈။ ပါတီဗဟို ကော်မီတီဝင် ရဲဘော်ဖိုးမြင့်
၉။ အရံဗဟို ကော်မီတီဝင် ရဲဘော်ခဖိုး တို့ဖြစ်သည်။

(ဂ) ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ (၂၆) ရက်နေ့တွင် ပထမအကြိမ်ကရင်နီ အမျိုးသားကွန်ဂရက်ကို ယခုလိုပွါနိုခရိုင်၊ အမှတ်(၃) မြို့နယ် ဒီးဒီးရွာတွင်ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် နိုင်ငံတော် ၏ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်နည်းဥပဒေများကို ချမှတ် နိုင်၍ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေအရ–

နိုင်ငံတော်အမည်ကို "ကရင်နီပြည်ထောင်စု"
အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် (United Karenni State) (U.K.S.)
နိုင်ငံတော်အလံကို ကြယ်လေးလုံးအလံတော်ကိုဆက်လက်အတည်ပြုခဲ့ သည်။

အစိုးရကို– ကရင်နီပြည်ထောင်စုအစိုးရ
အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် (THE GOVERNMENT OF KARENNI)
တပ်ကို – ကရင်နီပြည်ထောင်စုလွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်
( )
(U.K.S.I.A.)

အုပ်ချုပ်ရေးကို ခရိုင်အလိုက်ဖွဲ့စည်း၍ လောလောဆယ်ယခုလိုပွါနို ခရိုင်ကိုအမှတ်(၁) ခရိုင်အဖြစ်သတ်မှတ်၍မြို့နယ်(၃) မြို့နယ်ကို တိကျစွာအုပ်ချုပ်ရေး ချမှတ်နိုင်ခဲ့သည်။

ပထမအကြိမ်ကရင်နီအမျိုးသားကွန်ဂရက်တွင် ရွေးကောက်တင်မြှောက် လိုက်သောနိုင်ငံတော်ခေါင်းဆောင်များမှာ–

၁။ ဥက္ကဋ္ဌ ရဲဘော်ထောပလို
၂။ ဒု–ဥက္ကဋ္ဌ ရဲဘော်မီးအီ (အုပ်ချုပ်ရေး)
၃။ ဒု–ဥက္ကဋ္ဌ ရဲဘော်ခဲဗြဲ မေဘ်ရယ်
(ကာကွယ်ရေး)

၄။ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ် ရဲဘော်စဘောမှူးအေး
၅။ ထွေဘက် အတွင်းရေးမှူး ရဲဘော်ဆယ်မြူရယ်
(သတင်းနှင့်ဝါဒဖြန့်ချိရေး)
၆။ ဘဏ္ဍာထိန်း ရဲဘော်ဖိုးမြင့်
၇။ လက်ပေါက်အုပ်ချုပ်ရေး ရဲဘော်ကျော်နိုင်
တာဝန်ခံ
၈။ လက်ထောက်စစ်ရေးတာဝန်ခံ ရဲဘော်ခဖိုး
၉။ အမှတ်(၁)မြို့နယ်ဥက္ကဋ္ဌ ရဲဘော်ထာအယ်ဖိုး
၁၀။ အမှတ်(၂)မြို့နယ်ဥက္ကဋ္ဌ ရဲဘော်ထိုးနို
၁၁။ အမှတ်(၃)မြို့နယ်ဥက္ကဋ္ဌ ရဲဘော်ဝေဆိုး
စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

(ဈ) ထိုကွန်ဂရက်တွင်ယနေ့အထိဆက်လက်အတည်ပြုသော ကရင်နီနိုင်ငံတော်သီချင်းနှင့်စစ်ချီသီချင်းကိုအတည်ပြုနိုင်ခဲ့သည်။ ၎င်းနိုင်ငံတော်သီချင်းစာသားကိုအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်စဘောမှူးအေး (ခ) ဒီဘမှူး ကပြုစုရေးသားတို့မှု၊ ရဲဘော်ဆယ်မြူရယ်က ရေးသားသည်။ စစ်ချီသီချင်းအမှတ်စဉ်(၁)ကိုဘုကိုအသင်းအုပ်ဆရာ၊ ဆရာပွယ်ဘိုးက စာသားကိုစီစဉ်ပြုစုရေးသားတို့မှု ရဲဘော်ဆယ်မြူရယ်က ရေးသားပြုစုသည်။

(ည) ဥက္ကဋ္ဌဘောပလိုလက်ထက်တွင်နိုင်ငံရေးအာဏာသည်မြို့တွင်းအထိ တွမ်းမိုး၏ ရှိသောအခွန်တော်ငွေများကိုတစ်အတွက်သိအသုံးမပြုပဲ၊ ကျောင်းများကိုကူညီထောက်ပံ့ခြင်း၊ ဈေးလက်တောရွာများကိုဆေးဝါးပစ္စည်းကူညီခြင်းများပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၎င်းရောက်ရှိသောနေရာတိုင်းတွင်ကျောင်းသားလူငယ်များနှင့်ပျော်ရွှင်စွာကစားခြင်းကြောင့်ထိ ချစ်ခင်သောသူတိုင်း ၎င်းကို ခင်မင်လေးစားပါသည်။

ဥက္ကဋ္ဌဘောပလို၏ဦးဆောင်မှုဖြင့်ကရင်နီသည်နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်စစ်ရေးတာဝန်များထက်လာသဖြင့်နယ်ချဲ့

၃။ ဥဩ ဌနစဝ် ရွှေဒေါ်တိုက် ရေးအတွင်း ရေးမှူးတို့ထံ စာတ(၁) ကော်ဘအသားလည်း ကောင်း၊

၄။ တာလွှယ် ရေးထာဝန်ခံတို့ စာခဲ ရေအသားလည်း ကောင်း၊

၅။ တပ်တိုဦးစီးရန်စစ်ဦးစီး ချုပ်အ နေဖြင့်ဗိုလ်မှူး ချုပ်မှဝင်း အသားလည်း ကောင်း၊

၆။ တပ်ရိုက္ခာရုံ ဆောင်းဖြန့်ဖြူး ရေးအတွက်ဆရာဘနီအသားလည်း ကောင်း၊

၇။ စစ်သင် ရေးမှူးအ နေဖြင့်ဗိုလ်ကြီး ဟောပလိုအသားလည်းကောင်း

၈။ နယ်အသီးသီးမှ စောဖျာများအဖြစ်—

ကြယ်ဖိုးကြီးနယ်တွင် စောဖျာဦးဂုယ်

ထန္တရဝတီနယ်တွင် စောဖျာစံ့ဝ်ဖိန

သာလဲနယ်တွင်ဝီလဆင်ဘိုရှုရီ

မိုးဗြဲနယ်တွင်အမတ်ကြီး ပေါ်လုံ တို့အသားလည်း ကောင်းအသီးသီး တာဝန် ပေးအပ်လိုက်ပါသည်။

အစည်းအဝေး၌ဆုံးဖြတ် ချက်ချက်အရတပ်ကိုတိုး ချဲ့ရန် အတွက်နယ်၌ စောဖျာများအသားစုံသားစု ဆောင်းရန်တာ ဝန် ပေးအပ်သဖြင့်၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလအမ်းတွင်တပ် ခင် အသား (၂၀၀၀) နှစ်ထောင်စု ဆောင်းရရှိခဲ့သည်။

(စ) ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ(၇) ရက် နေ့တွင် ဖဆပလအဖွဲ့မှ ဗိုလ်ရန် အောင်နှင့် စောကြာတိုးတို့အရင်နီ ခေါင်း ဆောင်များနှင့် ဆွေး နွေးရန် စေလွှတ်သဖြင့် ကောင်ကြီးမှထဆင့်လျှိုင် ကော်မြို့သို့ ရောက်ရှိလာသည်။ ထို နောက်လတန်ပိုင်းတွင် ချင်းတပ်ထတပ်ကို ကျွဲလျှိုင် ကော်မြို့သို့ပို့လာသည်။ အစကနဦးတွင်ငြိမ်း ချမ်းရေးအတွက် အတူတကွ နေရန် ပြောသဖြင့်၄င်း ခုနှစ်ဒီဇင်ဘာလ(၂၄)(၂၅) ရက် နေ့တွင် ချင်းတပ်နှင့်ကရင်နီတစ်မ ဆော်တွဲသည် ခရစ်စမတ် ပွဲ ဆော်ထိုးအတူလက္ခကျင်းပခဲ့ ပေသည်။ သို့ သော် ခရစ်စမတ်ပွဲ ပြီး သည်နှင့်ချင်းတပ်သည်လျှိုင်နန်း ဖောက်သို့စစ်ထိုးလာပြန်သည်။

အခန်း — ၅။ ဥက္ကဋ္ဌ မိုးအိ (ခ) သောသီဖိုး

၁၉၁၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၂) ရက်နေ့မှ ၁၉၁၉ ခုနှစ်၊

ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါ မောင် ရေဘ်အညွှံ့ခံပြီးသည့်နောက် ၁၉၁၀ ခုနှစ်၊ မတ်လ အတွင်းအစည်းအဝေးတရပ်ကျင်းပပြုလုပ်၍ ရဲဘော်မိုးအိကိုဥက္ကဋ္ဌတာဝန် ပေးအပ်လိုက်သည်။ ဥက္ကဋ္ဌမိုးအိသည်ရဲဘော်ရွာသားဖြစ်၍ယခင်အနောက်အရက်တိုက်တွင်တိုက်သူကြီးအဖြစ်တာဝန်ထမ်း ဆောင်ခဲ့သည်။ ဥက္ကဋ္ဌမိုးအိသည်ယခင် ဥက္ကဋ္ဌ ထော့ပလိုလ်တက်တ ချမှတ်ထား သောလုပ်ငန်းများအတိုင်း စီစဉ် ဆောင်ရွက် နေစဉ် ၁၉၁၉ ခုနှစ်၊ လ၊ ( ) ရက်တွင်ရန်သူစစ်ကိုး စစ် မှ ကြောင့်ဘုတ်ရွာတွင်ကျဆုံးသွားသည်။

အခန်း — ၆။ ဥက္ကဋ္ဌ ကျော်နိုင် (ခ) ဖိုးကျော်

၁၉၁၉ ခုနှစ်၊ လမှ ၁၉၆၀ပြည့်နှစ်၊

၁၉၁၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလအတွင်းတွင်ဒုတိယအကြိမ်ကွန်ဖရက်တရပ်ကိုကျင်းပပြုလုပ်ပြီးရဲဘော် ကျော်နိုင် (ခ) ဖိုး ကျော်အား ဥက္ကဋ္ဌတင် မြှောက်လိုက်သည်။ ၁၉၆၀ပြည့်နှစ်၊ နှစ်ဦးပိုင်းတွင်ဥက္ကဋ္ဌ ကျော်နိုင်သည်ရွာသို့အပြန်တွင်ရန်သူ သတ်၌အမှုထမ်း သော ငင်းဒေါ်တူ မောင်ရဲ တာရီသည်ယင်းအား ဦး လေးကို ဖမ်း၍ ရန်သူထံအပ်နှံလိုက်သည်။

အခန်း — ၇။ အခက်အခဲကာလ

၁၉၆၀ပြည့်နှစ်မှ ၁၉၆၄ ခုနှစ်အထိ။

ထိုကာလအတောအတွင်း၌ နိုင်ငံ တော် ခေါင်း ဆောင်များသည် အချို့ကျဆုံးသွားသလို အချို့လည်း ရန်သူ ဖမ်းမိ၍ အချုပ်ထား ၊ မကျန်းမမာဖြစ် သော ကြောင့်အနားယူသွား သည့်အတွက် ထိုကာလတွင်တရင်နီအဖွဲ့ရအဖွဲ့တွက်အခက်အခဲ တရပ်နှင့် ရင်ဆိုင်ရ သောကာလဖြစ်သည်။ သို့ သော်၄င်းအခက်အခဲကာလ အတွင်း ရဲဘော် ဆောင်သန်း လေး၊ ရဲဘော် ခဖိုး၊ ရဲဘော် ဓောင်မောင်ရယ် တို့က ၊ ရဲဘော်အနည်းငယ်ဖြင့်ယနေ့လိုပ်ပြိုခိုခရိုင် (အမှတ် — ၂ ခရိုင်) ကိုအခြေခံပြီး ၄င်းနယ် မြေခံလူထုနှင့်ပူး ပေါင်း၍ ခုခံ တော်လှန် ရေးကိုထိန်းသိမ်း ဆောင် ရွက်လာခဲ့သည်။

ဤကြားကာလ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလအတွင်း နေဝင်း စစ်အစိုးရက မြန်မာပြည်ငြိမ်းလူမျိုးစုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကရင်နီအစိုးရကို တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေး ရန် ကမ်းလှမ်းသဖြင့် ဗိုလ်ချုပ် ဘောဖေ မော်ရယ်သည် ကရင်နီအမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီ၊ ပါတီအတွင်းရေးမှူး အနေနှင့် ပါတီအလံတိုင်ကိုင်ထားမဟာမိတ် ကောင်စီနယ်ပယ် ခေါင်း ဆောင်များနှင့်အတူ ရန်ကုန်သို့သွားရောက်ခဲ့သည်။

အဆိုပါ တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးပွဲသို့တင်ပြရန် အောက်ပါအချက်အလက်များကို ဆောင် ယူသွားသည်—

၁။ သီးခြားလွတ်လပ်သော ကရင်နီပြည်ကိုပြန်လည်အသိအမှတ်ပြုရေး ၊

၂။ ဤကဲ့သို့ တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးသည့်ကာလအတွင်းအပစ်အခတ်ရပ်စဲရန် ၊

သို့ သော်နယ်ချဲ့ကျွန်ဘော် ရေးသမားတို့က အချိန်ဆွဲလိုသော သဘော ဖြင့် ယင်းတို့၏ဆန္ဒအတိုင်းလုပ်ဆောင်ရန်နှင့် မိမိကရင်နီပြည်ကိုအပိုင်လက်ထဲ မြိုလို၍ အဆိုပါ ဆွေးနွေးပွဲကိုအဆုံးမသတ်နိုင်ပဲ၊ အကန့်အသတ်မဲ့ ဖြတ်သိမ်းလိုက်ပါသည် ။

(က) ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလအတွင်းကျင်းပပြုလုပ်သော အမျိုးသား ကွန်ဖရင့်တွင် အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များကိုအစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဗဟို ခေါင်းဆောင်များအဖြစ် ရွေးကောက်တင် မြှောက်လိုက်ပါသည် —

၁။ ဗိုလ်ချုပ် ဘောဖေ မော်ရယ်	ဥက္ကဋ္ဌ
၂။ ဗိုလ်ချုပ် ခဖိုး	ဒု–ဥက္ကဋ္ဌ
၃။ ဗိုလ်ချုပ် အောင်သန်းလေး	စစ်ဦးစီးချုပ်
၄။ ဗိုလ်ချုပ် မော်လာ	
၅။ ဗိုလ်ချုပ်လွယ်မှူး	
၆။ ဗိုလ်ချုပ်ထိုးဦ	
၇။ ဗိုလ်ချုပ်အီရှုး	

(ခ) ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ နှစ်ဦးပိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်ကိုနိုင်ငံရေး ၊ စစ်ရေး တောင်နိုင်အဖြစ် ဖွဲ့စည်း၍ နိုင်ငံတော်ဂဏ် ဖွဲ့စည်းအုပ် ချုပ်ပုံအခြေခံစည်းမျဉ်းဥပဒေနှင့်ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ပြည်သူ့ ဥပဒေ (၂၀) ချက်တို့ချမှတ်ခဲ့သည်။

(ဃ) ထိုကာလအ တောအတွင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင်အခက်အခဲများစွာနှင့်ကြုံတွေ့ရသည်သာမက၊ ရှေ့တန်းတွက်ရဲဘော်များသည်ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိမှုမကြာခဏ တွေ့ကြုံနေရသည်။ ထို့ကြောင့် ဥက္ကဋ္ဌ ဧဝါ မော်ရယ်သည် ဗဟို ဘော်ဒီတိဝင်လူကြီးများနှင့် ဆေးရုံတိုက်ဆေးဝါးများပေးသော ဘောတူညီချက်အရ ရှားပါး သခင်အား ဝင်ငွေခံစားရရှိသော ဆေးဝါး ဘော်မျိုးတိုးသယ်ယူတစ်ဆင့်ပို့ရန် ဆံ့ဆိုင်ရာနှင့်အတိုင်း ချမှတ်လိုက်သည်။

(င) ထိုနည်းစီမံမှုကြောင့်တရင်နီအစိုး ရသည်အ ခြေမှန်လာပြီး ဗဟိုဌာနချုပ်ကိုလိုပြည်သူ့ခရိုင်၊ အမှတ်(၃)မြို့နယ်၊ ဝေဇော် ပို့ရွာတွင်ထား ရှိသည်။

(စ) ဥက္ကဋ္ဌ ဧဝါ မော်ရယ်သည် ဗီဇီတို့ချမှတ်ထားသည့်တရင်နီပြည်တော်ခွဲဝည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေအရကျွေးသားစီးပွါး ရေးစနစ်ကိုအ ကောင်အထည် ဖော်နိုင်ခြင်း၊ နိုင်ငံတကာဆက်ဆံ ရေး မူ (၅) ချက်နှင့်အညီအခြားနိုင်ငံများနှင့်ဆက်ဆံလာခြင်း၊ မြန်မာပြည်၌ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ဝင်အချို့နှင့်ဆက်သွယ်ပြီးတပ် ပေါင်းစု ဖွဲ့စည်း ခြင်း တို့ကိုပြုလုပ် ခဲ့သည်။

(ဆ) ၁၉၆၇ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ တွင်နယ် မြေတိုး ချဲ့ရန်ထဲသွား စဲနှင့်ဆောင်သန်း လေး ဦး ဆောင် သောအဖွဲ့ကိုဆံလှုပ်မြန်အ ရှေ့ဘက် သို့ စေလွှတ်ပြီးဌာန ခွဲတိုးတည် ဆောက် စေခြင်း ။

(ဇ) ၁၉၇၂ခုနှစ်၊ ဇော်ဖော် ဝါရီလတွင် မယ်ဆိုမြို့နယ်ကိုသိမ်းနိုင်ပြီး ၊ လွယ် ပေါင်း လောင်းတွင် ဗဟိုဌာန ချုပ်ကို ရွှေ့ ပြောင်းလိုက် ပါသည်။

(ဈ) ၁၉၇၃ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ဗဟိုဌာနချုပ်(လွယ် ပေါင်း လောင်း) တွင်တတိယအကြိမ် မြောက်တရင်နီအမျိုးသားညွှန့်ဝရုတ်ထိုကျင်း ပ ပြုလုပ်နိုင်၍ ဥက္ကဋ္ဌ ဧဝါ မော်ရယ်အား နိုင်ငံ တော် ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ်ဆက်လက် ရွေး ကောက်တင် မြှောက်လိုက် ပါသည်။

(ဈ) ထိုအစည်းအဝေးတွင် နိုင်ငံတော်၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေ ဒေသရပ်တို့ ရေးဆွဲချမှတ်၍ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းတို့ နိုင်ငံရေး စစ်ရေး ဆောင်ရွက်မှု ကရင်နီအမျိုးသား တော်လှန်ရေး ကောင်စီ ဟူအမည် ပြောင်းဖွဲ့စည်းလိုက်သည်။

(ည) ထိုအစည်းအဝေးတွင် ရွေးကောက်တင်မြှောက်လိုက်သော ဗဟို ကော်မီတီဝင်များမှာ–

၁။ ဥက္ကဋ္ဌ	လော မော်ရယ်
၂။ ဒု–ဥက္ကဋ္ဌ	ခဘိုး
၃။ အထွေထွေအတွင်း ရေးမှူးချုပ်	ထဲဘူးဖဲ
၄။ တွဲဘက်အတွင်း ရေးမှူး	သိန်းတန်
၅။ ဘဏ္ဍာထိန်း	ခဗိုး
၆။ စစ်ဦးစီးချုပ်	အောင်သန်းလေး
၇။ ပလျှော်းရယ်	
၈။ ဇော ရွှေ	
၉။ ဗူတာ	
၁၀။ ဇော မွန်နဲ	
၁၁။ အောင် ကျော်	
၁၂။ ကျော် အောင်း (ခ) အယ်ကော်	
၁၃။ သတ်ဝင်း	
၁၄။ ထိုး ဦး	
၁၅။ မော်လာ	

၄င်းနေ့တွင် ဗဟို ကော်မီတီအစည်းအဝေးကျင်းပ၍ ဒေါ် အောင်သန်းလေးအား ဒု–ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ပြန်လည် ရွေးကောက် လိုက်သည်။

(ဋ) ဌာနကြီး (၅) ခုဖွဲ့စည်း၍ဌာနအဖြစ် ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။

၁။ နိုင်ငံ ရေး ဌာန — ထဲဘူး ဖဲ

၂။ တာဝန်ယူ ရေးဌာန — ဆော်ဂင်သန်း လေး

၃။ စီးပွား ရေးဌာန — ခ ဖိုး

၄။ နိုင်ငံခြား ရေးဌာန — စော မော်ရယ်

၅။ အုပ်ချုပ် ရေးဌာန — ထဲဘူး ဖဲ

(ဌ) ကိုလွန်ဂရက်တွင်ကြယ် လေးလုံးအလံ တော်ဖွင့်ပွဲ ပြုပြီး ပြာ ရောင် အလံ တော်တခုကို ချမှတ်၍ အလယ်၌အဖြူ ရောင်တွင် ဖိုးစည် ရုပ် တည်သွင်းထားသည်။ ဤကဲ့သို့အလံ တော်ကို ချမှတ်ရခြင်းမှာ ထခင် ပ ဒေသရာဇ် ခေတ်မှအလံ တော်သည် စော်ဘွားများ အုပ် ချုပ် သော နယ် မြေများ ကိုသာ ကိုယ်စားပြု၍ အမျိုးသား တရပ်လုံး ကို ကိုယ်စားပြု သော အထိမ်းအမှတ် မတွေ့ သော ကြောင့် ဤကဲ့သို့ ကရင်နီအမျိုးသား တရပ်လုံးကိုကိုယ်စားပြု သော နိုင်ငံ တော်အလံ တော်ကို ချမှတ်ရခြင်းဖြစ်သည်။

(အလံ တော်ပုံစံကို စာမျက်နှာ — တွင် ဖော်ပြထားပါသည်)

(ဍ) ၎င်း ဘော်ထဲဘူးဖဲအား နိုင်ငံ ရေးအဖွဲ့အစည်းဦး ဆောင်ရန်တရင် ကရင်နီအမျိုးသား တိုးတက် ရေး ပါတီ၏ အခြေခံမူဝါဒ စည်းမျဉ်း နှင့်ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများကို ချမှတ် ခြင်း။

(ဎ) အုပ်ချုပ် ရေးနယ် မြေကို ခရိုင် (၃) ခုခွဲ၍ အုပ်ချုပ်ရန် ချမှတ် လိုက်သည်။ ၎င်းတို့မှာ —

၁။ အမှတ် ၁ ခရိုင်

၂။ အမှတ် ၂ ခရိုင် (ခေါ်) ဖရူဆိုခရိုင်

၃။ အထူး ဒေသ

တို့ဖြစ်သည်။

(ဆ) ၁၉၇၇ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် ဗော့ဆူး ဖြေ့သယ်ကရင်နီအမျိုးသား ကရင်နီအမျိုးသားတွန်ဝရက်ကိုကျင်းပပြုလုပ်နိုင်ပြီး ငွေးထွန်ဝလျှော် ထွင်ပို သော်ထဲဘူး ဗိုအသား ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးကောက် တင် မြှောက်လိုက်သည်။

၃၉

ကရင်နီလူမျိုးများဆင်းသက်လာပြီ မြေပုံကိုယူ နေသနိခ ရောင်နက်ကယ်သ မိုင်းစ်၊ စောဘင်၊ စာမျက်နှာ ၁၄၉၅။ ၄၉၆ နှင့် ၄၉၇ တွင် ဖော်ပြ သည့်အတိုင်း မိတ္တူမှ ပြန်လည်ကူးယူသည်။

(Migrated South about B.C. 2615, and arrived Yunan about B.C. 1385.)

ပုံ – (က)

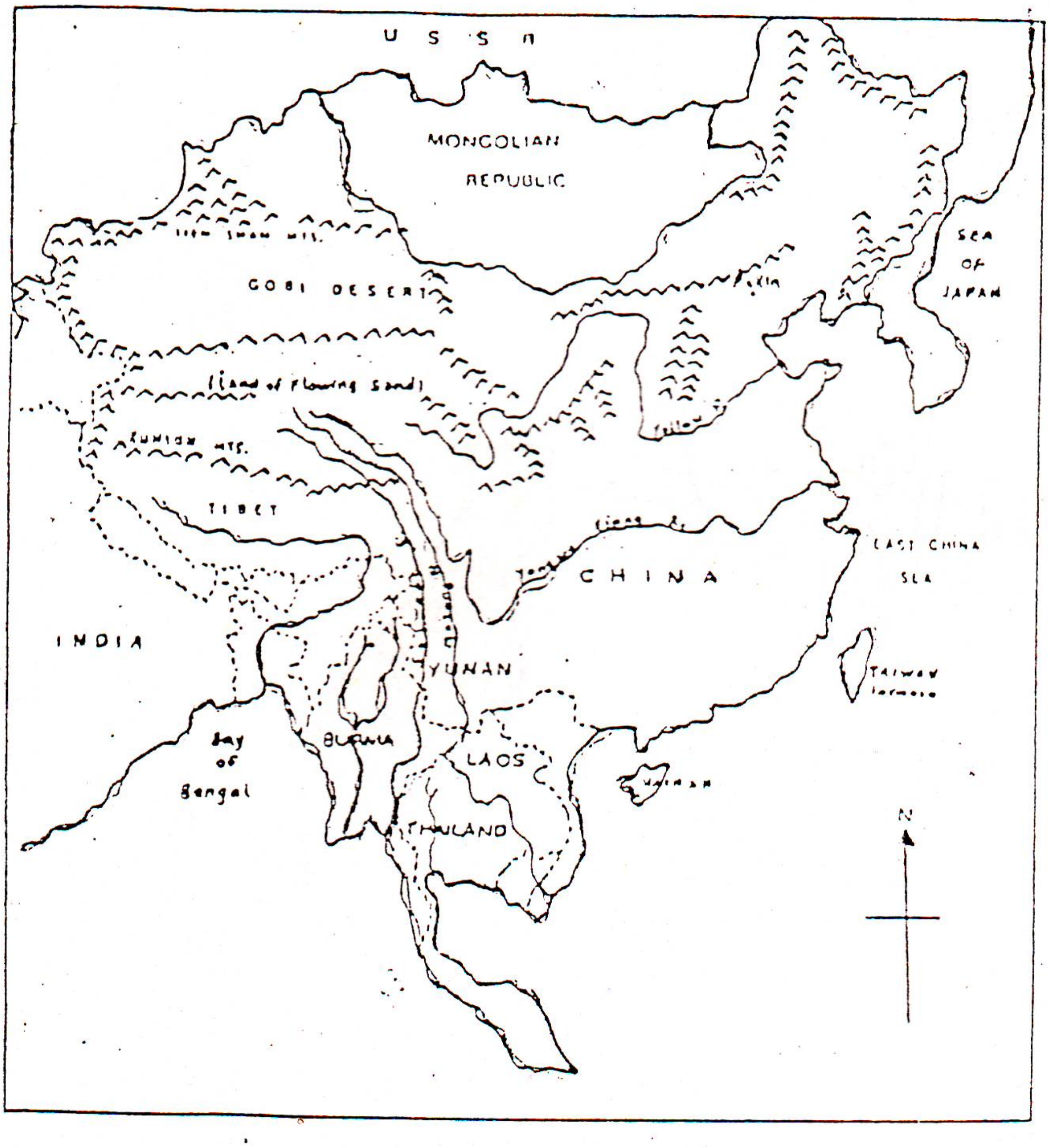

ပုံ-(၁)

The (3) Routes of the Karens in Migrating Southwards

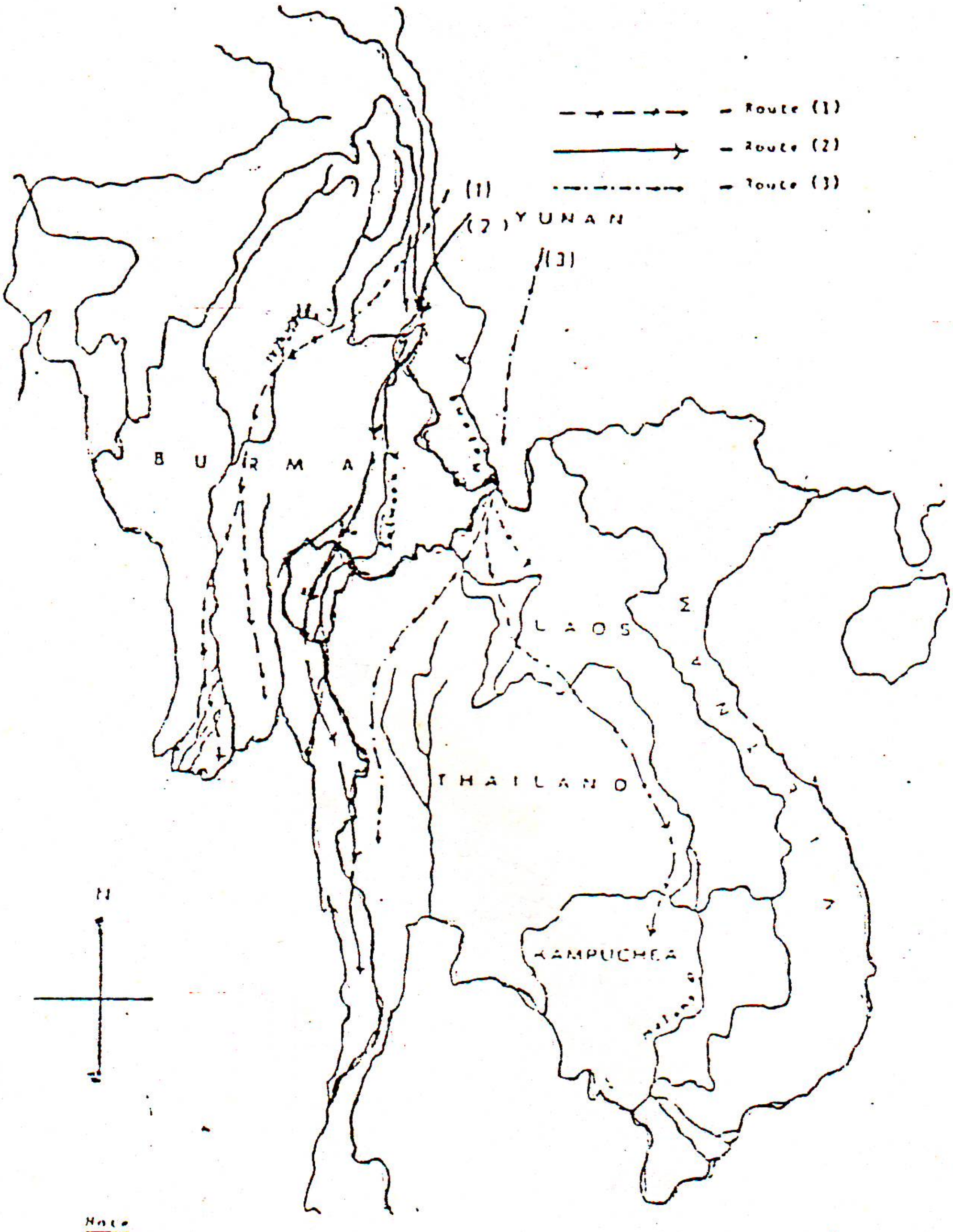

Note

Route (1) along the Irrawaddy - settled in Delta Regions especially.

Route (2) along the Salween - settled in the Eastern Border areas - Shan State, Kareeni State, Toungoo, Thaton, Moulmein, Tavoy and Mergui.

Route (1) along the Mekong - settled in Thailand, Laos and Kampuchea.

ပုံ-(၁)၊ ပုံ(၁) တွင်ကရင်အနွယ်ဝင်များ နေထိုင်သောနေရာဒေသ ကိုပြသည်။

25

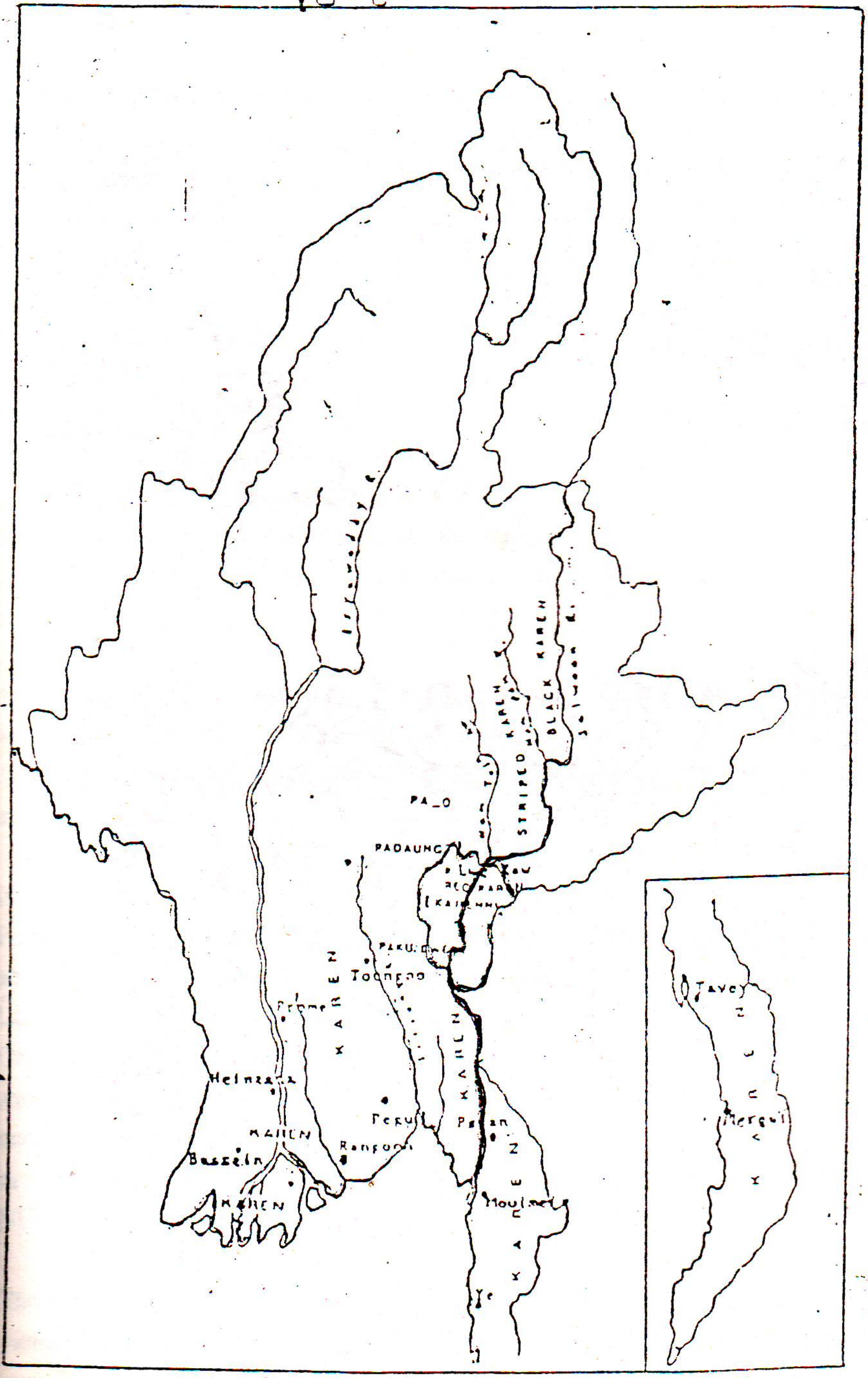

ရှေး ကရင်နှိ စာ ပေ။

အောက် ဖေါ်ပြပါလိပ်စာအတိုင်းပြန်လည်ရရှိသည်။

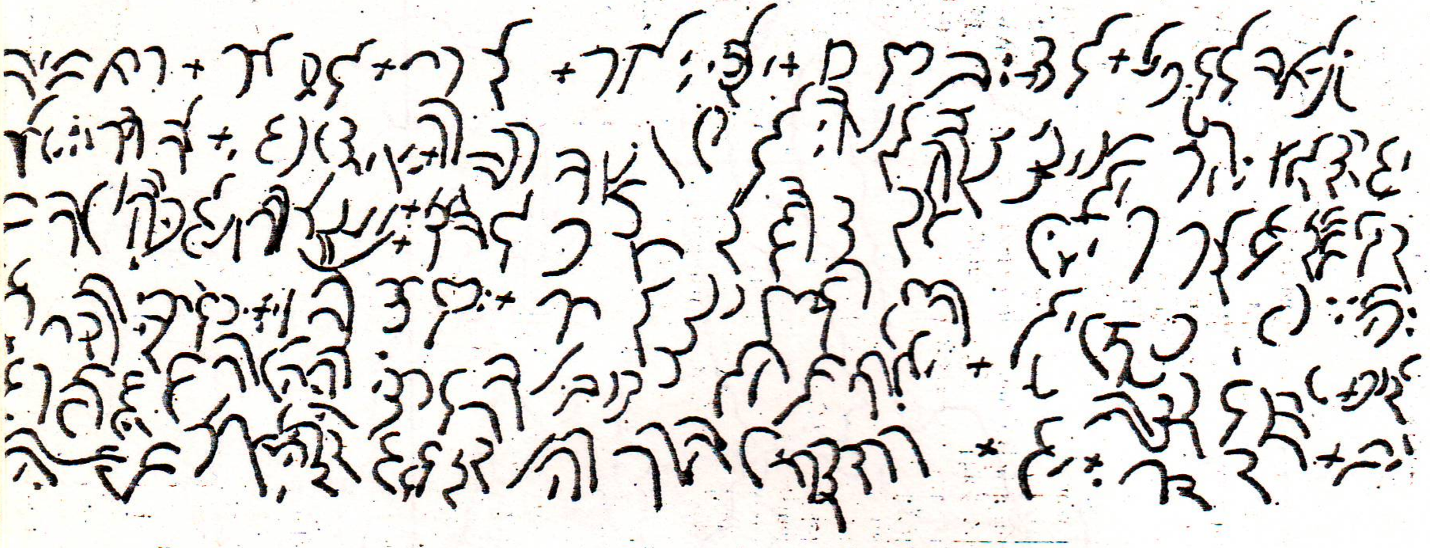

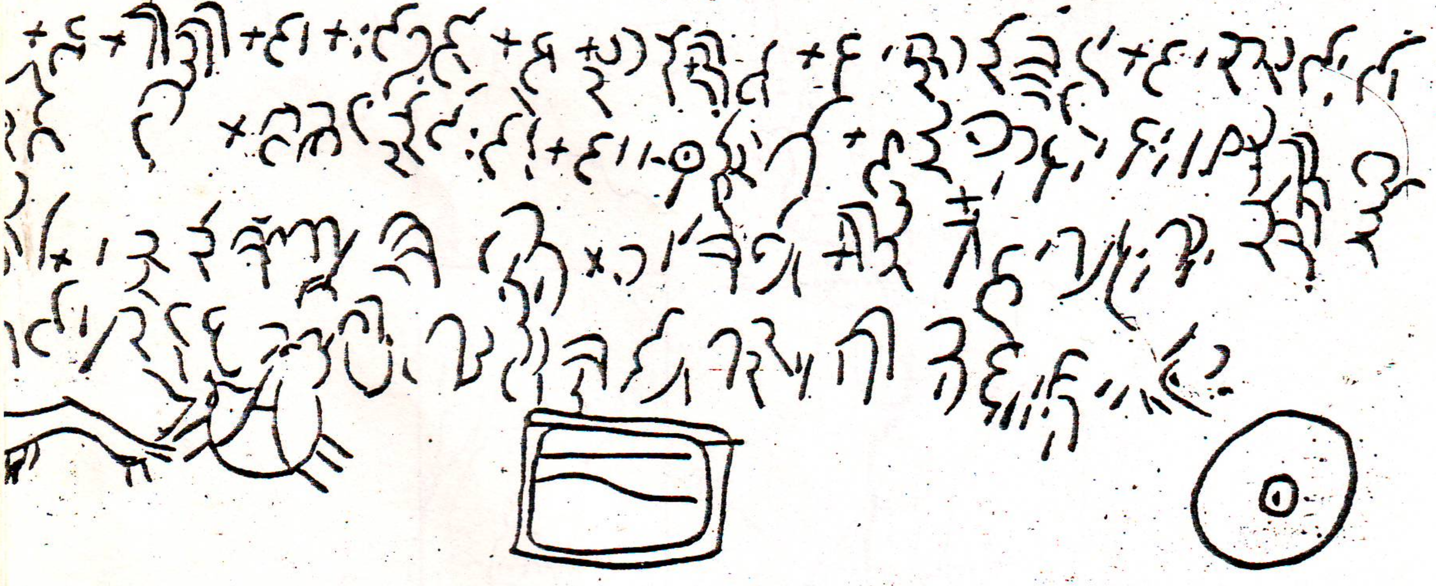

ကရင်နီနှင့်ထိုင်း(ဇင်းမယ်)ကရင်ချစ်ကြည်ရေးချစ်။

TREATY BETWEEN EASTERN KARENNI AND CHIANGMAI

Translation.

A.D. 1809, According to the Yonok Chronicle: Muang Yang Deng (Eastern Karenni) lay on the western side of the Salween river and it was not a dependency of Ava. The ruler of Chiang Mai, King Kawila sent CHAO UPARAJ THAMALANGKA to conclude treaty with SAWPHA PAPAW (CHAO FAH NOI RAPA PAW) of Muang Yang Deng (Karenni State).

"An oath taking ceremony, followed the Red Karen custom, was then at Tambon Saya, which is a crossing on the Salween river. The ritual consisted of the killing of a buffalo, Taking its blood and mixing it with liquor to create the 'liquid of truth' the horns of buffalo were divided. One being given to Muang Yang Deng and other to Chiang Mai to keep. The following vow was made by parties: So long the waters of Salween do not go dry, the horns of the buffalo do not straighten, the white Elephant cave not sunk, Muang Yang Deng (Red Karen) and Muang Chiang Mai would maintain their values of friendship."

As the days gone by Chao Ratana Muang Kamfan, brother of Chao Uparaj Kamlangka, who was present in the party on this trip, fell in love with Chao Nang Tavoey (Twoi Me) daughter of Chao Fah Rapa Paw (Phra Pho) of Muang Yang Deng, and joined hands in marraige.

It was the first time Royal family member of Muang Chiangmai married to Karenni Princess, daughter of Chao Fah (Red Karen) who ranked on the same royal line of family and this Nang Tawoey was graced by H.M. King Somdej Phra Buddha Yod Fah Chu Laloke the great Rama I, conferred new name as NET NARREE WAI. As consort of Chao Ratana Muang Kao Kamfan and Chao Luang Sret Kamfan, Narree Wai borned five sons and daughters the eldest son was CHAO MAHA PROM KAMKONG who served under the reigh of H.M. Phra Nang Klao Yu Hua (Rama III) and later was appointed as Chao Raja Wong of Nat Chiang Mai under the reign of the princes mother CHAO NET NAREE WAI of the royal family Chao Fah Noi Rapa Paw.

The princes mother CHAO NET NAREE WAI inherited and owned teak forests which yielded reches to SRET KAMFAN, and descendants of the Nat Chiang Mai family who were borned of the Princess mother Chao Net Narree Wai of the royal family Chao Fah Noi Rapa Paw.

Since the death of King Kavila, Chao Maha Thamalangka became ruler of Muang Chiang Mai, known as Phra Chao Chang Puak Thamalangka graciously conferred because the white elephant found and caught in Chiang Mai by him, was presented to H.M. King Phra Buddha Lert Lah Napalai. (Rama II)

Phra Chao Chang Puak Thamalangka assigened to Chao Nan Mahawong as official-inspector to make valuable relationship with white Karen in Papun (Muang Thalaing) and Red Karen in Muang Dimoso which was later changed to Kantarawaddy, under the rule of Chao Saon Tadkham, Red Karen chief Chao Saen Tadkham was getting old but pleased to learn thai Chao Nan Mahaw ong was the son of King Kavila, his old friend. He was proud recollect the oath taking ceremony between Red Karen (Karenni) and Muang Chiang Mai. Closed relationship was renewed and confirmed; and a new royal marraige took place between daughter of Chao Saen Tadkham, a similar occasion between his uncle Chao Ratana Muang Kao Kanfan married to Chao Nang Tavoey years before.

အထက်ပါစာချုပ်သည် ထိုင်းဘာသာဖြင့် ရေးသားသော ယူ နေ ဥခ ရော်နို ကယ်သမိုင်းမှ ပြန်လည်ကူးယူသည်။

၎င်းစာချုပ်ကို အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဘာသာပြန်လျှင်–

အထက်ပါစာချုပ်ကို သံလွင်အရှေ့ဘက်ကမ်း ဘာယာဝှာတွင် လာရောက်တွေ့ဆုံပြီး ချုပ်ဆိုသော စာချုပ်ဖြစ်သည်၊ ၎င်းစာချုပ်တွင်–

ကျွဲချိုမပြောင့်မခြင်း၊ သံလွင်မြစ်မခန်းမခြင်း၊ ဆင်ဖြူကျောက်ဂူ မပြိုမခြင်း –ကရင်နီပြည်နှင့်ဇင်းမယ်နှစ်နိုင်ငံသည် ထာဝစဉ် မဟာမိတ်ဖြစ်သည်။

၎င်းစာချုပ် ချုပ်ဆိုသောပွဲတွင် ကျွဲကြီးတစ်ကောင်သတ်၍ ကရင်နီ၏ ယဉ်ကျေးမှုအရ သောက်စားပြီးလျှင် ကျွဲချိုတစ်ခု နိုင်ငံတစ်ဘက်စီ ယူဆောင်ကြသည်။

၁၉၄၂–၄၅ ခုနှစ်ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး တွင်အင်္ဂလိပ်အစိုးရမှ ပေး သောဒိုင်း

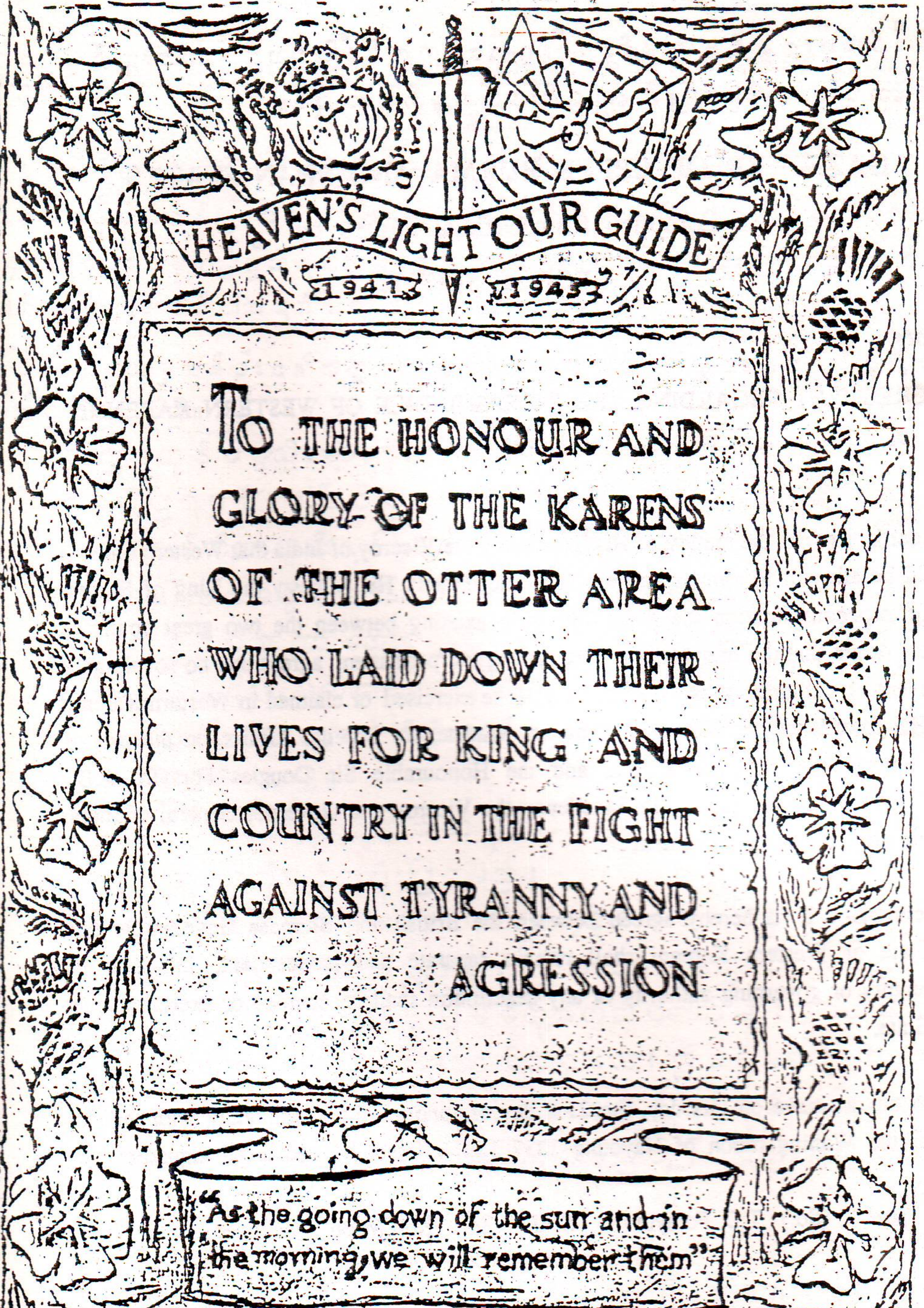

အင်္ဂလိပ်အစိုးရနှင့်ဗမာမင်းအစိုးရတို့ကြား ကရင်နီပြည်သည်သီးခြားလွတ်လပ်သောပြည်တစ်ပြည်ဖြစ်ကြောင်းအသိအမှတ်ပြုစာချုပ်။

GAZETTER OF UPPER BURMA AND SHAN STATES

Compiled from Official Papers by

J. GEORGE SCOTT.

Treaty

AGREEMENT REGARDING THE INDEPENDENCE OF WESTERN KARENNI 1875

In accordance with the request of His Excellency the Viceroy of India that Western Karenni should be allowed to remain separate and independent, His Majesty the King of Burma, taking into consideration the great friendship existing between the two great countries and the desire that the friendship may be fasting and permanent, agrees that no sovereignty or governing authority of any decription shall be exercised or claimed in Western Karenni and His Excellency the Kinwoon Mengyee, Minister for Foreign Affairs, on the part of His Majesty the King of Burma, and the Honourable Sir Douglas Forsyth, C.B., K.C.S.I., envoy on the part of His Excellency the Viceroy and Governor-General of India, execute the following agreement :-

Agreement.- It is hereby agreed between the British and Burmese Government that the State of Western Karenni shall remain separate and independent, and that no sovereignty or governing authority of any description shall be claimed or exercised over that State.

Whereunto we have on this day, the 21 st day of June 1875 corresponding with the 3rd day of the Waning moon of Nayoung 1237 B.E., affixed our seals and signature.

Seal . (Sd.) T.D Forsyth   Seal (Sd.) Kin-Woon Mengyee.

ရှမ်း၊ ကရင်နီပြည်များနှင့်ဆက်ဆံရေးစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့်ဆိုင်သော မှတ်စုလွှာ။

ဗမာနိုင်ငံတော်၌တပ်ချထားရှိသော ဂျပန်တပ်မတော်ကြီး၏ စစ်သေနာပတိနှင့် ဗမာနိုင်ငံဝန်ကြီးချုပ်သည် ဗမာနိုင်ငံနှင့်ရှမ်းနယ်၊ ကရင်နီနယ်များကို တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးယခုတည်ရှိသည့်အတိုင်း နှီးနှောဆက်ဆံမှုမပျက်ပြားစေခြင်းငှါထိုဆက်ဆံရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ပါအချက်များကိုသဘောတူညီကြသည်။

၁။ တစ်ဦး၏နယ်မှတစ်ဦး၏အတွင်းသို့လွတ်လပ်စွာဝင်ထွက်သွားလာနိုင်ခွင့်ကို အသိအမှတ်ပြုရမည်။

၂။ ထိုနယ်များတွင်ကုန်ပစ္စည်းများကိုတနယ်မှ တနယ်သို့လွတ်လပ်စွာသယ်ဆောင် ထုတ်ဆောင်းကုန်ခွင့်ပြုရမည်၊ ထိုပြင်ထိုနယ်များက မိမိတို့၏နိုင်ငံတွင်ဆိုင်ရာ အခွန်တော်စနစ်ကိုကာကွယ်ရန်မှတပါး၊ ယင်းကဲ့သို့ဆောင်ယူသောကုန်ပစ္စည်းများအပေါ်တွင်အခွန်တော်ကောက်ခံခြင်းမရှိစေရ။

၃။ တနိုင်ငံနှင့်တနိုင်ငံဘဏ္ဍာတော်ရေးအတွက်ဆောင်ရွက်စဉ်ရှင်းလင်းရန်ရှိ- သောကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍လက်ငင်းပေါ်ထွက်လာသောအချက်များနှင့်ပတ်- သက်၍ဆွေးနွေးအားဖြင့်ရှေးကလုပ်ထုံးလုပ်နည်းအတိုင်းသီးခြားသဘောတူ ညီချက်များပြုလုပ်ရမည်။

၄။ ရှမ်းနယ်၊ ကရင်နီနယ်များတွင်ဗမာနိုင်ငံတော်၌အသုံးပြုလျက်ရှိသော ငွေနှင့်ငွေစက္ကူများကိုပင်အသုံးပြုရမည်။

ဤမှတ်စုလွှာသည်လက်မှတ်ရေးထိုးသောနေ့၌စတင်အတည်ဖြစ်ရမည်။ ထို့ကြောင့်လက်မှတ်ရေးထိုးသောပုဂ္ဂိုလ်များသည်သဘောတူကြောင်းထင်ရှား- စေရန်ဤမှတ်စုလွှာ၌လက်မှတ်ရေးထိုး၍မိမိတို့၏တံဆိပ်တော်များကိုခတ်နှိပ် သည်။ ရှိုဝါခေတ် လက်ထက်တဆယ့်ရှစ်နှစ် မြောက်အင္ဂမလ၊ ဤပဥ္စမနေ့၊ ဗမာ သက္ကရာဇ် ၁၃၀၅ ခု၊ ဝါခေါင်လဆန်း (၁) ရက်နေ့တွင်ရန်ကုန်နေပြည်တော် ၌ ဂျပန်ဘာသာနှင့်ဗမာဘာသာနှစ်မျိုးနှင့် မိတ္တူတလျှာနှစ်ခုဖြင့်ဤပဋိညာဉ်ကိုချုပ်ဆို သည်။

(ပုံ) ရှီဗိုက ဓါတိ

ဗမာနိုင်ငံတော်ဂျပန်တပ်မတော်ကြီး၏စစ်သေနာပတိ

(ပုံ) ဘမော်

ဗမာနိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်

ပင်လုံအစည်းအဝေးတွင် ကရင်နီကိုယ်စားတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှတက်ရောက်ခြင်း မရှိကြောင်း ။ သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းမရှိကြောင်းကို ပင်လုံအစည်းအဝေးသို့တက်ရောက်ကြသောအခြား ဗမာပြည်လူမျိုးစုအချို့တို့၏ သဘောတူထိုးသောလက်မှတ်ကိုကြည့်လျှင် ၎င်းကဲ့သို့ ကရင်နီနှင့်မပါဝင်သက်ကြောင်း တွေ့ရှိပါသည်။

Shan Committee.

Sawbwa of Tawngpeng State.

[illegible] of Yawnghwe State.

[illegible] of North Hsenwi State.

Sawbwa of [illegible] State.

Sawbwa of Mong Pawn State.

[illegible] of [illegible] State.

Representative of [illegible] Sawbwa.

(Hkun Pung)

(U Tin E)

(U Htun Myint)

(U Kya Bu)

(Hkun Saw)

[illegible] (Pu)

(Hkun Htee)

Kachin Committee.

(Sinwa Nawng, Myitkyina)

(Zau Rip, Myitkyina)

(Dinra Tang, Myitkyina)

(Zau La, Bhamo)

(Zau Lawn, Bhamo)

(Labang Grong, Bhamo)

Chin Committee.

(U Hlur Hmung, [illegible], [illegible] [illegible])

(U Thawng Za Khup, [illegible], Tiddim.)

(U Kio Mang, [illegible])

Burmese Government

12/2/47

417 Circular issued by Karenni Minister (Translation)

IOR M 4/30:5

LOIKAW 26 June 1947

The Karenni States cannot take part in the Constituent Assembly discussions on the future constitution of Burma because Burma and the Shan State are not the same status as the Karenni States. Burma has not yet become an independent State. The White Karens, Shans, Chins, Kachins and Arakanese are now merely beginning to discuss the future constitution of Burma and any draft constitution they produce will have to be placed before the British Parliament, for the Constituent Assembly itself has no power to finalise the constitution except with the sanction of the British Parliament. It should be clear to all that the present Constituent Assembly has no power or authority of itself. The Constituent Assembly is drawing up the constitution with the sanction of the masses but that constitution can never become law until Parliament agrees. Only when that agreement is obtained will Burma become an independent country. At Government House at 3:30 pm on 20.6.47 the Governor informed the Karenni delegation that as Karenni was independent with full sovereign rights the British Government could do nothing about Karenni without the consent of the inhabitants themselves. Therefore it should be quite clear to anyone who knows about politics that an independent country like karenni cannot take part in an Assembly which is now merely a proposed constitution for a country merely about to become independent.

When Burma has achieved independence, Karenni will be prepared to enter into a neaty of alliance with her or with whatever is in power at that time.

(Sd) U Bee Tu Ree,

(Sd) Saw Thein.

(၇) " ကြေငြာစာတမ်း "

တိုင်းသူပြည်သားအပေါင်းတို့ -

ဗမာပြည်ဖြစ်တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်တွင်လွတ်လပ်သောမြန်မာပြည် ၏ အနာဂတ်အုပ်ချုပ်ရေးစည်းမျဉ်းဆွဲရာ၌ကရင်နီနယ်များအတွက်မပါ နိုင် - ချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်မြန်မာပြည်၊ ရှမ်းပြည်တို့သည်ကရင်နီနယ်များ ကဲ့ သို့အဆင့်အတန်းမတူချေ။ မြန်မာပြည်သည်မလွတ်လပ်သေးပေ။ လွတ်လပ်စွာ အုပ်ချုပ်နိုင်ရန်အတွက်မြန်မာပြည်၏အနာဂတ်အုပ်ချုပ်ရေးကိုယခုနှစ်သာလျှင် ကရင်ဖြူ၊ ရှမ်း၊ ကချင်၊ ရခိုင်၊ ချင်းဖြစ်သော ခေါင်းဆောင်ကြီးများ နှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးလျက်အုပ်ချုပ်ရေးစည်းမျဉ်းကိုစတင်ရေးဆွဲလျက် ပင်ရှိ ပေ သည်။ ၎င်းတို့၏လိုရှိရေးဆွဲသောအုပ်ချုပ်ရေးစည်းမျဉ်းကိုအင်္ဂလိပ်ပါလီမန် - လွှတ်တော်တွင်တင်သွင်းရမည်။ ယခုမြန်မာပြည်အနာဂတ်အုပ်ချုပ်ရေးစည်း မျဉ်းရေးဆွဲသောအဖွဲ့သည်ဘာအဓိကမရှိသေးသည်ကိုတိုင်းသူပြည်သားတို့သိသင့် ပေ သည်။ သို့အပြင် ၎င်းတို့အလိုရှိရေးဆွဲသောလွတ်လပ်သောမြန်မာနိုင်ငံလုံးဝအာဏာ ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး စည်းမျဉ်း သည်လူထုအပေါ်တွင်ရှိသည်ဟုဆိုထားသော် လည်း၊ အမှန်စင်စစ်အင်္ဂလိပ်ပါလီမန်၏သဘောတူညီချက်ရရှိမှသာလျှင် လုံး ဝအာဏာပိုင်လွတ်လပ်သောမြန်မာပြည်အုပ်ချုပ်ရေးကိုရရှိနိုင်လိမ့်မည်။

ကရင်နီနယ်များသည်လုံးဝအာဏာပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးရရှိထားလေပြီ။ ကရင်နီနယ်များသဘောမတူဘဲအင်္ဂလိပ်အစိုးရကဘာမျှမလုပ်နိုင်ကြောင်းကို (၂၀-၆-၄၇) ရက်နေ့ရန်ကုန်မြို့တွင်ညနေ၃နာရီခွဲအချိန်ဘုရင်ခံအိမ် - တော်၌တွေ့ဆုံစဉ်အခါဘုရင်ခံကိုယ်တိုင်ဝန်ခံလေသည်။ သို့အတွက်ကရင်နီနယ် များသည်လွတ်လပ်ပြီးသောနယ်များဖြစ်သည့်အတွက်မြန်မာပြည်လုံး ဝအာဏာပိုင် လွတ်လပ်ရေးအတွက်ရေးဆွဲသည့်စည်းမျဉ်းထဲတွင်မပါဝင်ထိုက်သေးကြောင်းကို နိုင်ငံရေးနားလည်သူတိုင်းသိသင့်ပေသည်။

မြန်မာပြည်သည်တကယ့်လွတ်လပ်ရေးရပြီးသည့်နောက်မှသာလျှင်နှစ်ပြည် တပြည်စာချုပ်မဟာမိတ်အနေနှင့်ရေးဆွဲသင့်ပေသည်။ မြန်မာပြည်သည်လွတ်လပ် ရေးရရှိပြီးသည့်နောက်မည်သည့်အဖွဲ့၊ ပါတီ၊ အစိုးရဖြစ်မည်ကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့ လုံးဝမသိနိုင်ချေ။ သို့အတွက်မြန်မာပြည်သည်လုံးဝလွတ်လပ်ရေးရရှိပြီး နောက် အစိုးရဖြစ်သည့်အဖွဲ့နှင့်အထက်ဖော်ပြပါအတိုင်းမဟာမိတ်အနေနှင့်စာချုပ်ပြု လုပ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်းကိုသိရှိနားလည်စေရန်ထုတ်ဖော်ရေးသားလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

လွိုင်ကော်မြို့
၂၆-၆-၄၇

ကရင်နီကိုယ်စားလှယ်
(ပုံ) ဦးဘတူရယ်/စောသီ

အင်္ဂလိပ်အစိုးရနှင့်ဗမာမင်းအစိုးရချုပ်ဆိုသောစာချုပ်ကို
ဘာသာပြန်ပါသည်။

မြန်မာသက္ကရာဇ် (၁၂၃၇) ခု ၊ ခရစ်သက္ကရာဇ် (၁၈၇၅) ခုနှစ်က ကရင်နီပြည်၏လွတ်လပ်ရေးကိုအသိအမှတ်ပြုသော စာချုပ်မှာ အင်္ဂလိပ်လို ချုပ်ဆိုထားပြီး ၎င်းကို ဗမာသို့ပြန်လိုက်ပါကအောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

အိန္ဒိယဘုရင်ခံချုပ်ထံမှ မြန်မာရေမြေရှင်သို့ –

ကရင်နီပြည်နယ်ကိုတန့်သင့်သီးသန့်လွတ်လပ်စွာနေထိုင်ခွင့်ဆက်လက်ပြုပါရန်အောင်းပန်ကြားပို့ဆက်ခဲ့ရာ ၊ မြန်မာဘုရင်မင်းမြတ်သည်မြန်မာနှင့်ဗြိတိသျှနှစ်ပြည်ထောင်တို့၏ မဟာမိတ်ဆက်ဆံမှုရှိသို့ဆက်လက်ခိုင်မြဲစေမှုကို ရည်ရွယ်ချက်ကရင်နီပြည်ကို မည်သူကမျှတန်ခိုးလွှမ်းမိုးချုပ်ချယ်အရေးဆိုကျူးလွန်ခြင်းမပြုလုပ်ရန်လိုက်လျောစွာသဘောတူညီခွင့်ပြုတော်မူခဲ့လေရာ နိုင်ငံခြားရေးကင်းဝန်မင်းကြီးအားမြန်မာဘုရင်၏ကိုယ်စားလှယ်တော်အဖြစ်ဖြင့် ၎င်း ၊ (Hon'ble Sir Douglas Forsyth C.B. K.C.S.I.) ဆာဒေါက်ကလပ်(စ်)ဖေါ်ဆစ်အား အိန္ဒိယဘုရင်ခံချုပ်၏ကိုယ်စားလှယ်သံတမန်အဖြစ်ဖြင့် ၎င်း ၊ သဘောတူမဟာမိတ်စာချုပ်ကိုလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြသည်။

<u>စာချုပ်။</u> ။နှစ်ဦးသဘောတူချုပ်ဆိုသည့်စာချုပ်အရ ၊ ကရင်နီပြည် ကို–မည်သူတဦးတယောက်ကမျှစီမံအနိုင်ကျင့်၍ မိုးချုပ်ချယ်ခြင်းမပြုရဘဲသီးသန့်ပြက်–လွတ်လပ်သော "အင်ဒီပင်းဒင်း" အခွင့်အရေးပေးရန်မြန်မာဘုရင်အစိုးရနှင့်ဗြိတိသျှအစိုးရတို့နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သဘောတူကြကြောင်း။ ယင်းသို့သဘောပဋိ–ညာဉ်ခံဝန်ချက်ဖြင့် ခရစ်တော်သက္ကရာဇ် (၁၈၇၅) ခုနှစ် ၊ ဇွန်လ (၂၁) ရက် ၊ မြန်မာသက္ကရာဇ် (၁၂၃၇) ခုနှစ်နယုန်လဆုတ် (၃) ရက်နေ့ တွင် လွှန်ပ်တို့ဆိုင်ရာတံဆိပ်တော်များနှင့်တကွအောက်တွင်လက်မှတ်ရေးထိုးကြကြောင်း

စာခံတော်	တံဆိပ်တော်
(ပုံ) တီဒီဖေါ်ဆယ်	(ပုံ) ကင်းဝန်မင်းကြီး

၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၂၄) ရက်နေ့၊ မေမြို့တွင်ကျင်းပပြုလုပ်သော တောင်တန်းဒေသစုံစမ်းရေးကော်မတီအစည်းအဝေးတွင် ကရင်နီပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံး၏ ဆန္ဒအရ အစည်းအဝေးသို့တက်ရောက်သော ကရင်နီ ခေါင်းဆောင်များနှင့် ကိုယ်စားလှယ်တော်များ၏ ပြောဆိုချက်သည် ကရင်နီပြည်သည် ဗမာပြည်နှင့် လုံးဝပူးပေါင်းရန်ဆန္ဒမရှိကြောင်း အောက်ပါအတိုင်း ပေါ်လွင်ပါသည်။
(၄င်းမှတ်တမ်း ရှိသော မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို တဖက်ပါ ပူးတွဲထားသည်)

တောင်တန်းဒေသကော်မတီ၏ ပါလီမန်အမတ်တစ်ဦးမှ ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ ဆာအာဂ်ာလ်ပ် မျက်နှာလိုမျက်နှာရ ဗမာ (၃) ဦး၊ ပင်လုံညီလာခံတက်ရောက်ခဲ့ပြီး ဗမာ နောက်လိုက်နောက်ပါဖြစ်သူ (၃) ဦး၊ အင်္ဂလိပ်နှင့် ဗမာတို့ အကြားပိုက်ဆံရယူသော [illegible] တစ်ဦးတို့ကော်မတီဝင်များအဖြစ်ပါဝင်ကြတယ်။ ကျွန်ုပ်တို့များ ကော်မတီကိုဖွဲ့စည်းထားခြင်းသည် နောင်ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ဗမာပြည်ဆိုင်ရာ ပြဿနာရပ်များကို သူတို့နှင့်မဆိုင်သလို ဖြစ်ချင်စေလိုသော [illegible] မသမာလုပ်ကြံချက်သာဖြစ်ပါ၏။
မေးနေ့ပွဲမှ ကောက်နုတ်ချက်အချို့များ တင်ပြရမည်ဆိုလျှင် —

(ဦးခင်မောင် [illegible]) ဗမာပြည်အခြေအနေအပေါ် တိုးတက်မှုကို ခင်ဗျား စောင့်ကြည့်နေတယ်လို့ ခင်ဗျားခုနတုန်းက ပြောခဲ့တယ်။ ဘယ်လို အခြေအနေဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများအပေါ် စောင့်ပြီး ကရင်ခင်ဗျားအနေနဲ့ ဗမာပြည်ထောင်စုအပေါ် ဘယ်လိုအမြင်ချက်ထားမလဲ၊

(ကရင်နီကိုယ်စားလှယ်) [illegible] — ဒီလိုဖြစ်လာရင် တယ်သူကမှ ကျွန်တော်တို့ကို ဝင်လာပါလို့ ဖိတ်ခေါ်ဖို့မလိုဘူး၊ ကျွန်တော်တို့ကဘဲ ဝင်ခွင့်ပြုပါလို့ တောင်းရပါလိမ့်မယ်။

(သခင်နု [illegible]) ဗမာပြည်အခြေအနေဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုလို့ပြောတာ ခင်ဗျားဘာကိုဆိုလိုပါသလဲ၊ ဒီတိုးတက်မှုနေသဟာ [illegible] ဖွဲ့မှ ဗမာပြည်ထောင်စုနဲ့ပူးတွဲလိမ့်မယ်လို့ ခင်

ဗျားဝိုးရိမ်နေလို့ခင်ဗျားတို့နှာခေါင်းရှုံ့နေတာလား၊

(ဂျီကရာဇူးက) အမှန်ပြောရရင်ဘယ်ကရင်ကမှ ဗမာကိုမယုံဘူး။

(သဘာပတိက) အဲဒါသခင်နုမေးတဲ့မေးခွန်းကိုတိကျတဲ့အဖြေပေးတာ မဟုတ်ဘူး၊ ဗြိတိသျှနေသဟာယအဖွဲ့မှ ဗမာတို့နှုတ်ထွက်မယ်လို့ခင်ဗျားတို့ဝိုးရိမ်တယ်လို့ဆိုလိုပါသလား။

(ဂျီကရာဇူးက) ဗမာပြည်ကသာလုံးဝလွတ်လပ်ရေးကိုရရှိရင်ဗမာပြည်နဲ့ပေါင်းဖို့ကျနော်တို့မှာဆန္ဒမရှိဘူး၊ ဗြိတိသျှမနေသဟာယထဲမှာပါဝင်နေရင်တော့ပေါင်းရလိမ့်မယ်။

(သခင်နုက) ကျနော်တိတိကျကျသိချင်တယ်။ ဗြိတိသျှမနေသဟာယမှာဆက်လက်ပါဝင်နေဖို့ဥပဒေပြုလွှတ်တော်အစည်းအဝေးမှာဆုံးဖြတ်မှသာခင်ဗျားတို့ဗမာကိုယုံမှာလား။

(ဂျီကရာဇူးက) ဒီလိုလည်းမဟုတ်ဘူး၊ ဗမာတွေကသူတို့ပြောသလိုလုပ်တယ်ဆိုတာအလုပ်သက်သေပြနိုင်မှယုံနိုင်မယ်။

(သဘာပတိ) ကောင်းပြီ၊ သူတို့အလုပ်သက်သေပြနိုင်ဖို့ခင်ဗျားအကြံပြုနိုင်ပါသလား၊

(ဂျီကရာဇူးက) အစီအစဉ်တွေအားလုံးဟာကောင်းတဲ့သဘောကိုဆောင်နိုင်ပေမဲ့လက်တွေ့အကောင်အထည်ကိုတော့ကျနော်တို့မသိရသေးဘူး၊

(ဦးမောင်ကလေးက) လက်တွေ့အရကျနော်တို့အပေါ်ခင်ဗျားတို့အယုံအကြည်ရှိအောင်ဘာအာမခံချက်ကိုခင်ဗျားတို့လိုချင်ကြပါသလဲ၊

(ဂျီကရာဇူးက) အကျိုးအကြောင်းဆက်စပ်မှုတွေပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်လာအောင်ခင်ဗျားတို့လုပ်ဆောင်ကြရမယ်။

(သခင်နု–က) တည့်တည့်ဘဲမေးပါရစေ၊ ဗြိတိသျှမနေသဟာယထဲမှာပါဝင်ဖို့ဥပဒေပြုလွှတ်တော်အစည်းအဝေးမှာကျနော်တို့ဆုံးဖြတ်ရင်လည်းကျနော်တို့အပေါ်ခင်ဗျားတို့အယုံအကြည်အပြည့်အဝမရှိနိုင်ဘူးပေါ့။

(ဂျီကရာဇူးက) ခင်ဗျားတို့ကိုကျနော်တို့ယုံကြည်တယ်မယုံကြည်ဘူးဆိုတာကိုခင်ဗျားတို့ကအလုပ်သက်သေပြပြီးတဲ့နောက်မှသိပြော

ဗြိတိသျှ (အင်္ဂလိပ်) အစိုးရ
မှ မှတ်တမ်းတင်ထားသော
တောင်တန်းဒေသစုံစမ်း
ရေးကော်မတီအစည်းအ
ဝေးမှတ်တမ်းစာအုပ်အဖုံး ။

FRONTIER AREAS COMMITTEE OF ENQUIRY

1947

REPORT

PRESENTED TO HIS MAJESTY'S GOVERNMENT

IN

THE UNITED KINGDOM

AND

THE GOVERNMENT OF BURMA

(Maymyo, 24th April 1947)

PART II: APPENDICES

RANGOON
SUPDT., GOVT. PRINTING AND STATIONERY, BURMA
1947

BURMA'S FIGHT FOR FREEDOM
INDEPENDENCE COMMEMORATION

XI

The Constituent Assembly
သမိုင်းတရားခံ အောမြ လေးနှင့်ဦးစိန်

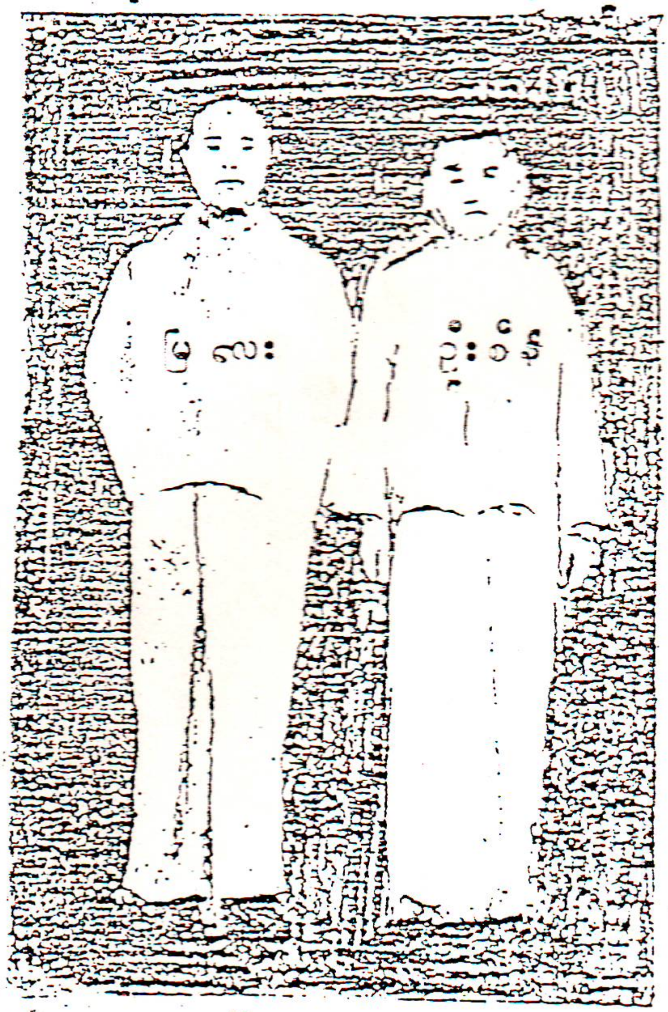

(KARENNI MEMBERS)

KARENNI MEMBERS

248. Sao Thein (present member—U Sein).
249. U Bee Tu Re (present member—
U Saw Mya Lay).

llected and scanned by Shay Reh
nCC internship at Kantarawaddy Times -December 2011)